ATEITIS

1955 M.

SPALIS, NR. 8

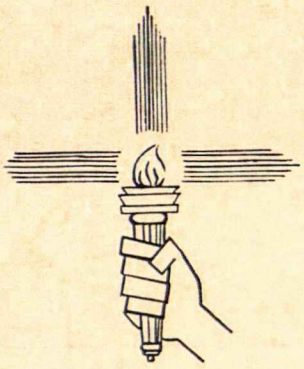

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI Nr. 8

SPALIS — OCTOBER

☆

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Antanas Sabaliauskas, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"Ateitis",

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Kun. dr. A. Baltinis — Šv. Pranciškus ir katalikiškoji akcija ... 169
K. Dainytė — Atsisveikinant (eil.) ... 170
Mūsų rūpesčiuose žydi moksleiviai ir studentai (Pasikalbėjimas su dr. Pr. Jucaičiu, ASS Centro Valdybos Pirmininku) ... 171
Nerima Narutė — Naktis (eil.) ir Rugsėjis (eil.) ... 172
Selma Lagerlof — Padavimas apie padavimą (Vertė Alb. Baranauskas) ... 173
Alfa Sušinskas — Gyvoji ateitininko dvasia ... 175
Sigitas Leimonas — Lietuviškasis jaunimas Amerikoje ... 176
A. P. Bagdonas — Ne sapnas (eil.) ... 178
Saulė Liulevičiūtė — Moksleiviai svečiuose pas šv. Kristoforą ... 179
E. Kriaučiūnaitė — Gimtoji kalba ir tautinis charakteris ... 181
Visi keliai mus vedė ten ... 182
Kapelionas—religinio gyvenimo ugdytojas ... 184
J. Gulbinas — Rudens ir knygų aukso lapuose ... 185
SAS visuotino suvažiavimo rezoliucijos ... 186

DARBAI IR ŽMONĖS

Nuo aušros iki saulėlydžio — prel. Krupavičiaus 70 metų amžiaus sukaktį minint ... 187
Jėzuo M. Aloyza—Ona Šaulytė ... 189
Iš universiteto į gyvenimą — SAS delegacija Pax Romana kongrese Nottinghame, Anglijoje ... 189

SPORTAS

P. Ganvytas — Plaukimo pasaulyje ... 191
PLAČIAME PASAULYJE ... 192

Viršelio 1 psl. — Jaunimas "Gamtos Draugo" ekskursijoje
Viršelio 4 psl. — Alytaus parkas. Nuotr. V. Augustino
5 ir 6 psl. iliustracijos Nijolės Vedegytės
Viršelio 1 psl. vinjetė dail. T. Valiaus

ATEITIS, mėnesinis katalikiškojo jaunimo žurnalas, dideliu visų pasiryžimu, aukomis ir meile leidžiamas nuo 1911 metų, svetimųjų priespaudos ir laisvės metais ugdęs ir žadinęs jaunimą katalikiškosios pasaulėžiūros ir Tėvynės meilės idealams, yra vertas ir dabar visų **sutartinės, bendros ir skatinančios paramos,** neleidžiančios išsklaidyti jaunųjų skaitytojų šeimos.

ATEITIS yra jaunimo žurnalas ir pirmon eilėn jiems talkomas, tačiau jame turi rasti vietos ir atsispindėti visa Ateitininkų Federacijos veikla — jis yra **ateitininkiškų principų ir veiklos veidrodis.**

Norint įpratinti ir paruošti jaunimą spaudos darbui, Ateities bendradarbiais pirmon eilėn telkiami jaunieji žmonės. Atskiriems ir labiau specifiniams klausimams, ypač pasaulėžiūrinėms temoms, kviečiami ir suaugusieji.

Ateitis pirmon eilėn deda medžiagą, liečiančią ateitininkus ir jų veiklą. Ji, būdama **pasaulėžiūrinis** žurnalas, formuoja skaitytojų katalikiškąją pasaulėžiūrą ir ugdo jų tautinę sąmonę.

Ateitis, kritišku žvilgsniu vertindama ateitininkišką veiklą ir ieškodama kelių sklandesniam, gilesniam ir tobulesniam darbui, turi drąsos pasakyti ir tiesos žodį, išplaukusį iš skaitytojų diskusijų ar skirtingesnių nuomonių, pasisakymų. Tačiau ir tokie diskusiniai straipsniai vengia aštrios, užgaulios formos. **Mes mylime tiesą ir su meile jos ieškome.**

Ateities redakcinio kolektyvo darbas, nuoširdi bendradarbių šeimos talka, skaitytojų sąžiningas atsilyginimas, garbės prenumeratorių, rėmėjų, bičiulių maloni ir drąsinanti parama palydi mus šių metų darbui, tiesiančiam **tvirtą, saugų, vieningą ir sutartinį kelią** jaunimo žurnalui ATEITIČIAI.

ATEITIES Redakcinis Kolektyvas

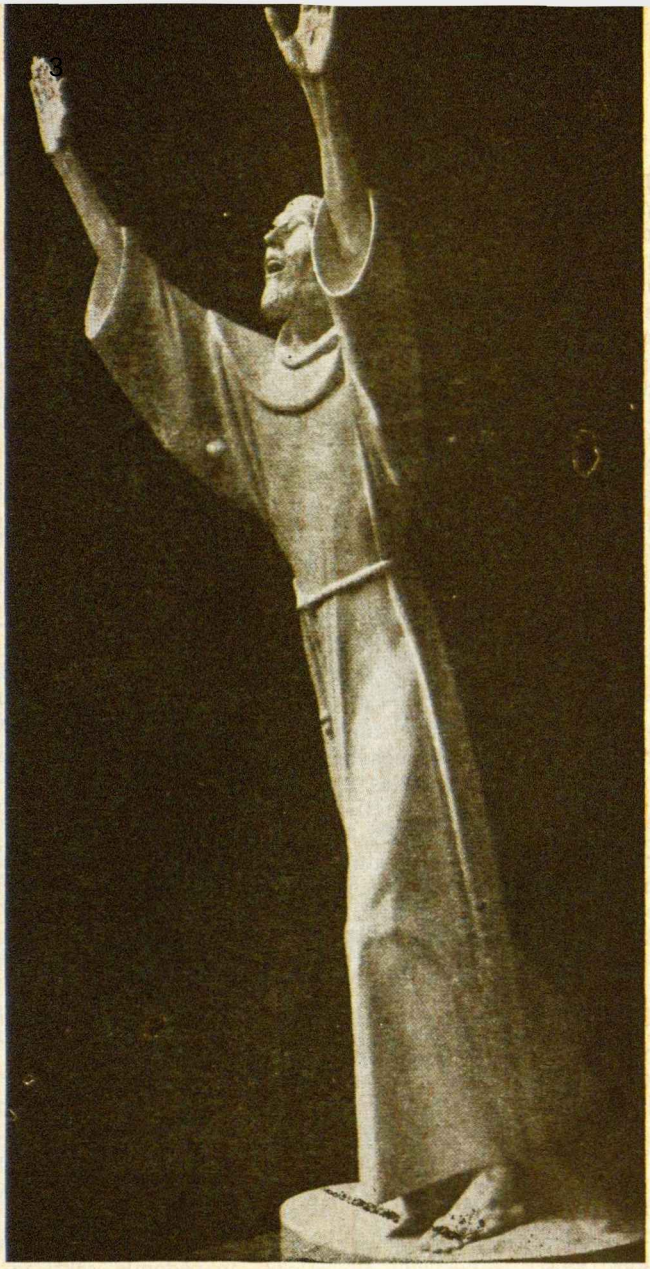

ŠVENTAS PRANCIŠKUS IR KATALIKIŠKOJI AKCIJA

DR. A. BALTINIS

1. Šv. Pranciškus — katalikų akcijos idealas

Vokiečių filosofas M. Scheler sako, kad norint suprasti kokią nors žmogaus kūrybos ar veikimo sritį, reikia žvelgti ne tiek į pačią šią kūrybą ar veikimą, bet į žmogų, kuris kuria ar veikia: norint suvokti, kas yra filosofija, reikia žvelgti į filosofą, norint suprasti meną — į meno kūrėją, norint suprasti šventumą — į patį šventąjį. Tad norint suprasti tą didįjį sąjūdį, kurį vadiname katalikiškąja akcija, reikia žvelgti į tą asmenį, kuris savo gyvenimu ir darbais tobuliausiai šios akcijos idėją yra įvykdęs.

Tobuliausiai katalikų akcijos idėją savo gyvenimu yra įvykdęs šv. Pranciškus Asyžietis. Popiežius Benediktas XV jį yra paskyręs visos katalikiškosios akcijos globėju, ragindamas sekti jo pavyzdžiu ir jo apaštalavimo idėją įkūnyti naujomis formomis pasikeitusioje gyvenimo tikrovėje. Šią šv. Pranciškaus apaštalavimo idėją mes čia ir norėtumėm išryškinti.

2. Katalikiškoji akcija šv. Pranciškaus sampratoje

Šv. Pranciškus nebuvo nei teologas, nei filosofas, nei kūrėjas apskritai (mūsų laimė, kad jis toks nebuvo), bet šventasis. Jis nekūrė sistemų, bet idėjas išreiškė pats savo gyvenimu. Tuo šventasis ir skiriasi nuo kūrėjo. Kūrėjas nori apreikšti save savo kūriniais, amžinai gyventi savo veikaluose, išskleisti savąjį aš iki neaprėpiamų dvasios tolių ir užvaldyti pasaulį. Šventasis nori išnaikinti savąjį aš, numirti pasauliui, paskęsti ir amžinai gyventi Dievuje. Retai kada šie du aukščiausieji žmoniškumo idealai pasirodo grynais savo pavidalais. Sunku mums pasakyti, ar Sokratas yra kūrėjas, ar senojo pasaulio šventasis. Daug šventųjų kartu yra ir kūrėjai, pvz., šv. Augustinas, šv. Tomas Akvinietis ir kiti. Tačiau šv. Pranciškus yra šventasis gryniausiu savo pavidalu, kuris šventumo idealą įkūnijo iki nepasiekiamų aukštumų. Juo niekas pilnai negalėjo pasekti, net jo įkurtieji ordinai. Jis — didžiausias ir nuostabiausias visų laikų šventasis.

Nuo to laiko, kada gyveno ir darbavosi šv. Pranciškus, jau yra praėję septyni šimtai su viršum metų. Daug žmonių po jo gyveno, garsėjo savo darbais, buvo apie juos kalbama ir tapo užmiršti. Tik šv. Pranciškus, kuris apie 44 metus kovojo po Kristaus Evangelijos vėliava, yra vis gyvybės pilnas: gyvena jis savo trijuose Ordinuose, kurie saugo ir skleidžia šventojo mintį, užkariaudamas vietą net ir tų širdyse, kurie yra toli nuo Dievo ir tikėjimo.

Kame šio šventojo pasisekimo paslaptis? Jis nepatraukia žmonių skambiomis kalbomis ar didžiais darbais, bet savo paprastu, visiškai Dievui paaukotu gyvenimu, besąlygišku Evangelijos vykdymu. Jis Evangeliją tobulai įvykdė tiek gyvendamas, tiek mirdamas.

Buvo 1226 m. spalio 3 d. Šv. Pranciškus sunkiai sirgo: nusilpęs nuo nuolatinio pasninkavimo, beveik aklas nuo verksmo, mąstydamas Kristaus kančią ir savo kaltes.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Ir išviršiniai jis buvo tapęs visai panašus į savo Mokytoją penkiomis žaizdomis, kurios, kaip liepsna žvakę, tirpdė jo paskutines kūno jėgas. Jis mirė pamažu ir skausmingai, tačiau neribota Dievo, žmonių ir visos gamtos meilė nugalėjo skausmą: aklas būdamas dainavo apie saulę, sveikino mirtį ir giedojo džiaugsmo himną. Neturi jis nei namų, nei tėviškės: žmonės jį išjuokia ir apmėto akmenimis, tėvas išvaro, o motina Pika jau seniai ilsisi Asyžiaus kapinėse. Tačiau nėra jame nei skausmo, nei apkartimo. Jis yra linksmasis Dievo trubadūras. Ir ko jam liūdėti? Juk jis pats išsirinko savo sužadėtine šventąjį neturtą, atsižadėdamas tėvo palikimo, dabar jis turi Dievą, visokio grožio, turto ir laimės šaltinį, kuris pripildo jo sielą neapsakomos palaimos jausmais. Gilios ekstazės pagautas, jis gali tarti: "Mano Dievas ir mano viskas". Tai yra mistikos viršūnė, tai šventojo "beprotybė", bet be šios "beprotybės" sustoja gyvenimo ritmas, miršta žmoniškumas ir griūna kultūra.

Nors šv. Pranciškus nenorėjo nieko kito, kaip užmiršti save ir paskęsti Dievuje, tačiau jo įtaka pasauliui buvo milžiniška: tai kiekvieno šventojo paslaptis, kad jis, rodosi, yra silpniausias, o iš tikro yra pats galingiausias. Kas nežino šv. Pranciškaus trijų Ordinų, išplitusių po visą pasaulį ir davusių tiek daug šventųjų, kankinių ir teologų, kad jį drąsiai galima laikyti gražiausiu Bažnyčios papuošalu.

Be šios milžiniškos įtakos, kurią šv. Pranciškus darė religiniam gyvenimui, nemažesnė jo įtaka filosofijai, mokslams ir menams. Iš pranciškonizmo išaugo gamtos meilė, kuri vėliau virto gamtos filosofija ir gamtos mokslais. Jis davė pradžią krikščioniškai erotiškam platonizmui, iš kurio išaugo Dantės ir Petrarkos nuostabieji kūriniai. Klara, Beatričė, Laura, Fiameta, tai moterų tipai, išaugę iš pranciškoniškosios mistikos ir gamtos meilės. Be šv. Pranciškaus visi šie dalykai būtų buvę negalimi.

Nuostabūs ir neaprašomi šv. Pranciškaus darbai ir gyvenimas, bet koks jų ryšys su katalikiškąja akcija, apie kurią čia kalbama? Prof. A. Maceina "Saulės giesmėje" apie šv. Pranciškų, katalikų akcijos pradininką ir globėją, sako: "Be abejo, konkrečių receptų Asyžiaus šventasis neteikia ir šiuo atžvilgiu, kaip daugeliu kitų, nes šie receptai yra susiję su gyvenamuoju jo amžiumi, todėl praėję ir mūsų laikams vargiai pritaikomi.

K. DAINYTĖ

ATSISVEIKINANT

Tu niekad, niekad nepalik
Tik rožių.
Tu niekad, niekad nesakyk
Vien žodžių.

Žiedai ir žodžiai niekados
Neguostų. [manęs
Palik man meilę savo lūpomis
Ant skruostų.

MERGAITĖ

Garbanas tamsias paleidus —
Tartum vakaras.
Krenta deimantai per veidus
Ašaros.

Krenta ašaros, ir draiko vėjas
Plaukus.
Mirė meilė, ko ilgėjos
Nesulaukus.

Tačiau jis stovi prieš mus, kaip **pasauliškis,** ne tik asmeninio šventojo, bet ir visuomeninio žemės **atnaujintojo** pavidalu. O koks gi yra pagrindinis katalikiškosios Akcijos tikslas, jei ne pasaulio atnaujinimas Kristuje? (345 psl.).

Šį pasaulio atnaujinimą Kristuje šv. Pranciškus yra įvykdęs tobuliausiu ir istorijoje nepralenkiamu būdu. Jis nurodė tikruosius katalikiškosios akcijos kelius bei metodus, kuriais mums tenka pasekti, norint katalikiškąsias idėjas nešti į visas gyvenimo sritis.

3. Katalikų akcija pasikeitusioje gyvenimo tikrovėje

Paskirdamas šv. Pranciškų katalikiškosios akcijos globėju, popiežius Benediktas XV norėjo pabrėžti, kad modernioji katalikų akcija turi eiti savo šventojo globėjo pėdomis, sekti jo gyvenimu bei pavyzdžiu. Bet ką iš tikro reiškia, kai mes sakome, kad šventieji seka Kristumi, ar mes sekame šventaisiais? Tai nereiškia, kad mes užsikrečiame jais, kaip kad minia užsikrečia savo vadų mintimis, kai ji ploja, šūkauja, degina, ar net žudo. Tai nereiškia taip pat, kad mes turime Kristaus ar šventųjų gyvenimą imituoti ar kopijuoti. Imituoti Kristų — reikštų gyventi Galilėjoje, kentėti Getsemanėje, mirti ant kryžiaus Kalvarijoje. Toks sekimas būtų netinkamas ir neįmanomas. Sekti Kristumi ar šventaisiais reiškia visai ką kitą: tai reiškia **persiimti jų dvasia ir ją įkūnyti savo asmeniniame ar visuomeniniame gyvenime pagal savo gabumus, išsilavinimą, pagal savo pašaukimą, pareigas bei individualybę, pagal istorinę situaciją bei laiko reikalavimus.** Reikia daryti **ką** jie darė, bet nedaryti **kaip** jie darė. Pritaikius tai katalikų akcijai, ir šiandien reikia visą gyvenimą persunkti Kristaus dvasia, tačiau priemonės, kuriomis šis persunkimas vykdomas, turi būti skirtingos nuo šv. Pranciškaus ar kurio kito šventojo priemonių — jos turi būti išaugusios iš mūsų asmenybės ir atitinkančios mūsų laikų dvasią bei reikalavimus.

Būdingu moderniosios katalikų akcijos pavyzdžiu gali būti **Gralo draugija Anglijoje,** kurios narės yra jaunos mergaitės, pasiryžusios Kristaus dvasią skleisti mūsų laikų visuomenėje, šiai visuomenei suprantamais būdais ir jai primtina forma. Kaip sėkmingas yra šioks veikimas, rodo aprašymas, kurį duoda anglų laikraštis "Universe".

Keturios mergaitės stoja į televizijos fabriką. Jos visos Gralo draugijos narės, specialiai paruoštos apaštalavimo darbui. Jų uždavinys — ne žodžiu skelbti tikėjimą, bet savo asmeniniu gyvenimu priversti bendro darbo drauges įspėti tą šaltinį, iš kurio jos semiasi jėgų, pavyzdingam gyvenimui. Visos jos yra gražios išvaizdos, skoningai apsirengusios, gero elgesio, rūpestingai prižiūrimais veidais. Jos įsijungia į darbininkių gyvenimo būdą bei interesus: dalyvauja madų varžybose, grožio karalienių rinkimuose, vartoja pudrą ir lūpų paišelį, rūko. Iš viršaus jos niekuo nesiskiria nuo kitų darbininkių, tačiau skirtumas yra pačiuose pamatuose, pačiose jų sielos gelmėse. Visos jos giliai įsisąmoninusios savo misija ir jų apaštalavimas, tylus ir nepastebimas, prasideda jau pirmomis jų buvimo dienomis, įnešdamas naują dvasią pilkame fabriko gyvenime.

Skyriuje, kur jos dirba, yra penkiolika moterų: trylika jų ateistės, dvi nepraktikuojančios katalikės. Gralo mergaitės nutaria padėti joms visuose reikaluose, neišskiriant nė jų santykių su fabriko vadovybe.

Kartą vadovybė atleidžia iš darbo moterį, penkių vaikų motiną, kurios alga trys svarai savaitėje. Gralo narės nueina pas įmonės vadovybę ir išaiškina anos moters

MŪSŲ RŪPESČIUOSE ŽYDI MOKSLEIVIAI IR STUDENTAI

(PASIKALBĖJIMAS SU DR. PR. JUCAIČIU, ASS CENTRO VALDYBOS PIRMININKU)

Penktojo ateitininkų kongreso nutarimu Sendraugių Sąjungos Centro Valdyba sudaryta Chicagoje. Jos priešakyje atsistojo prof. dr. Pr. Jucaitis, pasiryžęs "užbaigti sendraugių susiorganizavimą skyriuose, suaktyvinti ir sustiprinti visą sendraugių veiklą" (iš pirmojo C. V-bos aplinkraščio 1955. IV.).

Pirm. prof. dr. Pr. Jucaitis maloniai sutiko su Ateities skaitytojais pasidalinti Sendraugių S-gos veiklos klausimais.

— Kiek Sąjunga turi skyrių ir narių? Kokiose vietose reiškiasi gyvesnė sendraugių veikla?

— Naujoji Centro V-ba išsiuntinėjo aplinkraštį ir prisistatė visiems skyriams, tačiau vos 3 skyriai atsiliepė ir atsiuntė savo veiklos apyskaitas. Pagal sąrašus turime 28 skyrius, gi buvusio pirm. dr. Vl. Viliamo žodžiais tariant, "viso at-kų sendraugių skyrių laikėme veikiant 18".

Narių iš viso yra apie 650, neskaitant Europos, Kanados ir Pietų Amerikos. Su jais narių susidarytų apie 700.

Ligi šiol gyvesnė sendraugių veikla reiškėsi šiose vietovėse: Brockton, Boston, Waterbury, Omaha, Cleveland, Chicago, Los Angeles, E. St. Louis, Dayton ir Australijoje — Adelaide, Melbourne.

— Ar sendraugiai aktyviai įsijungė į lietuviškąją kultūrinę visuomeninę veiklą? Ar juose nepradeda reikštis apatiškumas domėtis bendraisiais lietuviškais reikalais?

— Kai kuriose vietovėse, pvz., Omahoje, lietuviškas kultūrinis gyvenimas sukamas beveik vien sendraugių. Tokių veiklių narių yra Clevelande, Brocktone ir k. Sendraugiai aktyviai įsijungė Lietuvių Bendruomenės darban.

Deja, yra vietovių, kur mūsų žmones jau kiek pagraužė apatiškumo kandys. Žinoma, daugeliui mūsų inteligentų tenka dirbti sunkus darbas įvairiose įmonėse, be to, ne vienam išsėmė jėgas tremties vargai ir įvairūs pergyvenimai, kurie ir dabar atsiliepia į jų visuomeninį — kultūrinį darbą. Aplamai padėtis nėra bloga, tik vis reikia paskatinimo gyvesnei veiklai. Sendraugiams tektų imti pavyzdį iš studentų, kurie, studijuodami ir besirūpindami pragyvenimu, suranda laiko ir energijos organizaciniams klausimams.

— Profesoriau, jūs gražiai įsijungėte ir dirbate akademinį darbą A.R.F. of Illinois Institute of Technology, Department of Technology, Department of Chemistry and Chemical Engineering. Būtų malonu išgirsti, kur ir kokie mūsų mokslininkai dirba akademinį darbą?

— Nemažas skaičius mokslininkų, profesorių dirba akademinį darbą. Filosofiniai mūsų mokslininkų raštai verčiami į svetimas kalbas ir randa gražaus atgarsio kituose; inžinieriai stato didžiules užtvankas ar tiltus Kanadoje ir Pietų Amerikoje; rašytojai ir menininkai savo veikalais skinasi kelią tarptautiniame forume; lietuviai psichologai, pvz., dr. Bieliauskas, vadovauja Amerikos aukštųjų mokyklų psichologijos katedroms ir praktiniams psichologiniams tyrinėjimams; kiti sugalvoja psichologinius testus, vadinamus lietuvių

Dr. Pr. Jucaitis, Ateitininkų Sendraugių S-gos C. V. pirmininkas

mokslininkų vardais, pvz., dr. J. Pikūnas; dr. A. Maceinos ir dr. Z. Ivinskio moksliniai darbai visiems žinomi, kas tik akyliau seka spaudą. Žodžiu, mūsų mokslininkai dalyvauja mokslo kūryboje ir įneša didelę duoklę.

— Kokių profesijų žmonėms pavyko svetur geriau įsikabinti?

— Iš mūsų profesionalų bene geriausiai bus įsikūrę gydytojai, ypač chirurgai. Tačiau pradžioje ir jiems teko nueiti sunkus kelias, todėl ne vienas palaužė sveikatą ir peranksti mirė. Gerai uždirba ir inžinieriai, chemikai. Dauguma gi mūsų inteligentų nuėjo dirbti paprasto fizinio darbo: kurie Lietuvoje dirbo švietimo darbe, čia tenka dirbti švietimo darbą — su šluotele šveičia įmones. Kitiems dar pavyko įsikabinti į pelningus "karpenterio" ar "plumberio" darbus, kurie vėliau tapo sumaniais kontraktoriais ir dabar gerai verčiasi.

---

sunkią šeimyninę būklę ir prašo ją priimti atgal į darbą. Vadovybė jų paklauso ir duoda jai naują darbą su penkiais svarais į savaitę.

Kad geriau galėtų padėti savo kolegėms, jos studijuoja fabriko įstatus ir darbo dėsnius, kad būtų labiau kompetentingos. Nemokytoms darbininkėms jos išaiškina algos apskaičiavimo plonybes, skolina joms cigaretes, pudrą ir net pinigus, kada savaitės pabaigoje jų trūksta. Pagaliau šios darbininkės supranta, kad tokie artimo meilės darbai negali būti be savo principų ir įsitikinimų. Jos prašo paaiškinimų, o Gralo mergaitės mielai juos duoda.

Paaiškėjus tikriesiems šių mergaičių tikslams, jų draugystė su darbo kolegėmis dar labiau sustiprėja. Dabar jos eina pas Gralo mergaites klaustis patarimo visokiais gyvenimo klausimais, neišskiriant nė religinių, kuriais ypač jos domisi. Moterys, kurios nieko nebuvo girdėjusios apie Dievą arba nenorėjo apie Jį girdėti, dabar su didžiausiu įdomumu klausosi šių mergaičių aiškinimų. Jų širdyse džiunglės nyksta, ir kelias į Dievą tampa atviras.

Tai moderniųjų laikų apaštalės. Jos dirba visur: mokyklose, įstaigose, parduotuvėse, jaunimo klubuose, knygynuose bei darbo įmonėse. Dirba tarp katalikų, protestantų arba visai netikinčių, tačiau jų tikslas visur tas pats — **skleisti Kristaus dvasią nukrikščionėjusiame pasaulyje.**

Tai vienas iš moderniosios katalikiškos akcijos būdų. Jų yra daug ir įvairių pagal skirtingas vietas ir laiko sąlygas. Kiekviena organizacija ir atskiri jos nariai turi šiuos būdus pažinti ir pasisavinti iš jų tai, kas jiems naudinga ir reikalinga. Ypač tai turi daryti ateitininkai, turintieji tikslą — visa atnaujinti Kristuje. Nuo modernių apaštalavimo metodų pažinimo ir jų pritaikymo esamajai tikrovei priklausys jų organizacijos vertė, jos sėkmingumas bei jų buvimo prasmė.

— Kokius veiklos planus naujoji Centro Valdyba numatė artimoje ateityje? Kaip galvojate tampriau suburti Sąjungos narius, išsiblaškiusius pasaulyje?

— Artimiausi mūsų organizaciniai planai yra šie: 1) susirišti su visais skyriais ir užmegsti su jais glaudesnius ryšius; 2) kurti skyrius naujose vietovėse; 3) palaikyti glaudų ryšį su užsienio ateitininkais; 4) vizituoti skyrius su informacijomis ir paskaitomis; 5) šaukti rajonines konferencijas veiklai pagyvinti; 6) stiprinti Šalpos Fondo veiklą; 7) remti ir stiprinti mūsų žurnalo "Ateities" finansinį pajėgumą; 8) raginti skyrius ir pavienius ateitininkus dar gyviau įsijungti į ateitininkišką veiklą, dalyvauti lietuviškoje kultūrinėje, visuomeninėje veikloje; 9) konkrečiau ir daugiau padėti jaunimui, globoti moksleivių būrelius ne tik iš vardo, bet gyvu, konkrečiu darbu, rodančiu meilę ir pasitikėjimą jaunimui.

— Mielasis pirmininke, mūsų jaunieji ypač nudžiugs išgirdę, kad sendraugiai tokia malonia ir viltinga akimi žiūri į jų ateitį. O kaip gi Sąjungos vadovybė ryžtasi siekti glaudesnio bendradarbiavimo ir talkos moksleiviams ir studentams?

— Sendraugiai savo veikla ir gyvenimu trokšta parodyti, kad **mūsų rūpesčiuose žydi moksleiviai ir studentai, jų ideologinis brendimas, intelektualinis lavinimasis ir materialinis pragyvenimas.** Mūsų visų didžiausias noras padėti moksleiviams ir studentams kuo tik galėsime. Kitaip mes liksime **generolai be kareivių,** o tokiems kovotojams negali nė pergalė šypsotis mūšio lauke. Tą patį rūpestį jaunimu mes išreiškėme ir pačiame pirmajame Centro Valdybos aplinkraštyje š. m. balandžio mėnesį:

"Drįstame pabrėžti, kad didžiausias mūsų uždavinys yra gyvas susirūpinimas ir visokeriopa pagalba moksleivijai ir studentijai. Rūpintis ateitininkiškuoju prieaugliu bei jo ideologiniu sąmoninimu yra didžiausias mūsų tikslas ir pareiga".

Šiais žodžiais pirm. dr. prof Pr. Jucaitis norėjo užbaigti jau ilgokai užtrukusį pokalbį. Tik jo akyse dar vis žėravo meilė ir gražiausi linkėjimai jauniesiems ateitininkiškos kovos draugams, moksleiviams ir studentams.

Padėkojau mielajam profesoriui už nuoširdų pokalbį ir pažadėjau jauniesiems "Ateities" skaitytojams parvežti šiltus visų sendraugių žodžius: **"Mūsų rūpesčiuose žydi moksleiviai ir studentai".**

NERIMA NARUTĖ

N A K T I S

Nedainuok , aš vistiek neklausysiu,
daugel kartų girdėtų dainų.
Saulės varpas liepsnodamas krito
ir sudužo bedugnėj kalnų.

Sutemos juodas tušas nudažė
baltas pėdas dienos,
violetiniam saulės vitraže
degė žodžiai maldos.

Pasiklydęs kalnuose upelis
tolumon vis skubėjo risčia,
kol gelmėje apvirtus nukrito
aukso žiedu delčia.

Ir svajonių pynėj išsiliejo
nepaslėpta mintis
šešėliuota kaštanų alėja
tyli žengė naktis.

R U G S Ė J I S

Vėl apmerks aptrūnijusį žlugtą
Ir lietus išvelėjęs gatves,
Čia suplėšyto vasaros rūbo
Gelsvą skiautę ant tako numes.

Nudažys bronza klevo kupolą
Plyš pintinės gelsvais obuoliais,
Ir šermukšniai sustoję prie kelio
Tartum drovios mergaitės nukais.

Tau darysis taip liūdna, nuobodu,
Ilgesys skausmo stygą užgaus;
Pro vėduoklėje pridengtą veidą,
Nematysi vėl žydro dangaus.

Tik skaitysi kaip dienos keliauja
Lyg pavargėlių pilkas būrys,
Ir kaip užkelia vasarai vartus,
Kaip užtrenkia rugsėjis duris.

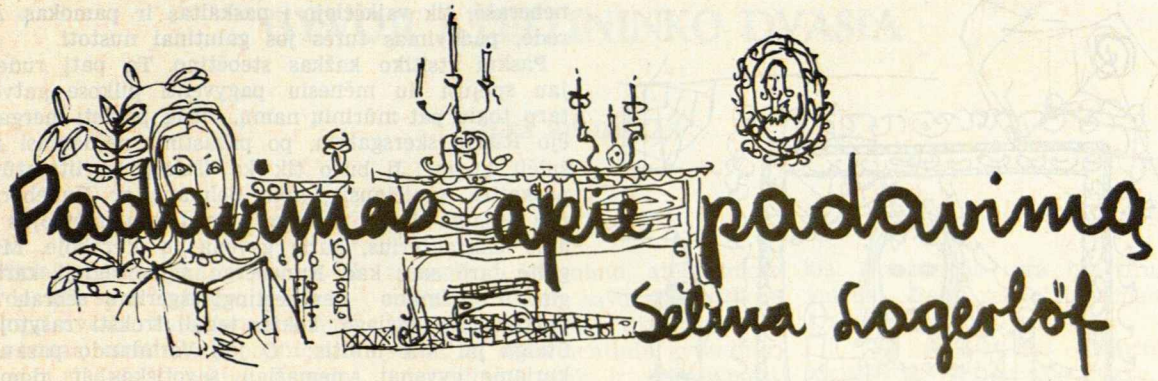

Vertė ALB. BARANAUSKAS

Švedų rašytoja, Nobelio laureatė Selma Lagerloef (1859—1940) čia pasakoja apie savo literatūrinės kūrybos pradžią ir supažindina skaitytoją su aplinkybėmis, kuriose rašė savo pirmąją knygą "Padavimas apie Gestą Berlingą". Vert.

Kartą buvo padavimas, trokštąs, kad jį kas nors papasakotų ir išvestų į pasaulį. Jam tai atrodė savaime suprantamas dalykas — padavimas jautėsi šiam tikslui visai pribrendęs. Jį kūrė daugelis žmonių, vieni savo nuostabiais žygiais, kiti gi nuolat ir nuolat apie tuos žygius pasakodami. Tereikėjo padavimą šiek tiek sudurstyti, kad jis paskui be pavojaus galėtų keliauti po visą šalį. Šiuo metu jis dar buvo įvairiausių istorijų mišinys, visas debesys nuotykių ir atsitikimų, besisukaliojąs šen ir ten, kaip paklydęs bičių spiečius, nežinąs, kas jį susems ir įleis į avilį.

Padavimas, kuris norėjo būti papasakotas, gimė ir augo Vermlande, kur paskui sklandė ties dvarais ir ūkiais, klebonijomis ir karininkų buveinėmis, žiūrėjo vidun pro langus ir prašėsi priimamas, tačiau veltui — visi jį vijo šalin. Vargu, ar begalėjo būti kitaip — žmonės turėjo tiek svarbesnių dalykų, apie kuriuos jiems reikėjo galvoti.

Galiausiai padavimas atklydo į seną dvarą, vardu Morbaka. Tai buvo kukli sodyba su žemais trobesiais medžių pavėsyje. Kadaise ji priklausė pastoriui, ir tai, rodos, paliko neišdildomą antspaudą. Knygos ir skaitymas čia buvo mėgiami labiau, negu kitur, o visą sodybą gaubė tyla ir ramybė. Čia nebuvo skubama darbe, nė nepasitaikydavo kivirčų su tarnais. Nebuvo neapykantos, nebuvo barnių, o jos gyventojai perdaug nesiskundė gyvenimo našta; jie, greičiau, laikė pirmąja prievole nesibaiminti ir tikėti, kad kiekvienas šiame dvare yra maloningoje Aukščiausiojo rankoje.

Dabar man apie tai pagalvojus, atrodo, kad padavimas Morbakoje apsistojo ilgiems metams, veltui laukdamas, kad jį kas papasakotų. Šią vietovę jis apsupo, kaip debesys kalno viršūnę, laikas nuo laiko leisdamas ant jos išlyti kurį nors iš savo pasakojimų: apie keistąjį dvarininką, kuris nakčia grįždavo iš viešnagės su į karietą pakinkytais juodais jaučiais, apie šeimininkę kaimynystėje, taip puldinėjamą šarkų, kad ji nebedrįso išeiti pro duris, apie kapitono šeimą, tokią vargingą, kad viską turėjo skolintis, ar apie namelį netoli bažnyčios, kur gyveno daug mergaičių, jaunų ir vidutinio amžiaus, kurios visos pamilo gražųjį vargonų meistrą.

Dvarą pasiekdavo gandas ir apie kitus, jei taip galima pasakyti, tikresnius atsitikimus. Seni, neturtingi karininkai, atvažiavę klišais kuinais ir pairusiais važeliais, viešėjosi dvare ištisas savaites, ir vakarais, kai punšas jiems pakeldavo nuotaiką, minėjo laikus, kada ėjo šokti be kojinių batuose, kad kojos atrodytų smulkesnės, kada raitydavo sau plaukus ir juodindavosi ūsus. Vienas kartą pasipasakojo, kaip mėgino pagrobti sužadėtiniui gražuolę mergaitę ir kaip, namo važiuojant, juos vijosi vilkai; kitas sakėsi buvęs kalėdiniame pokylyje, kur įtūžęs svečias svaidė sienon keptas kurapkas, kažkieno įtikintas, kad tai varnos; trečias buvo matęs senį, sėdintį prie lentos su nupaišyta klavijatūra ir grojantį Beethoveną.

Bet padavimas mokėdavo priminti apie save ir kitokiais būdais. Ant gyvenamojo namo aukšto kabėjo senas portretas damos pudruotais plaukais, ir kiekvienas, į jį pažiūrėjęs, atsimindavo gražiąją grafaitę, kuri pamilo jauną savo brolio mokytoją ir paskui, po ilgų metų, jau žila, amžiaus prislėgta moteris, kartą atvyko į svečius pas jį, seną našlį. Palėpėje tarp atlaikų voliojosi senų dokumentų ritiniai, tarp kurių galėjai rasti pirkimo aktus ir nuomų apyskaitas, pasirašytas galingosios moters, kadaise valdžiusios septynis dvarus, paveldėtus iš savo meilužio. Bažnyčioje po viškomis matydavai apdulkėjusią spintą, o joje dėžę su raštais prieš tikėjimą, kuri tegalėjo būti atidaryta naujo šimtmečio pradžioje. Netoliese pro bažnyčią tekėjo upė, ir jos dugne ilsėjosi daug šventųjų statulų, kurioms daugiau nebuvo leista puošti viškas ir sakyklą.

Kadangi ties dvaru sklandė toks neregėtas padavimas, nenuostabu, jei vienas iš ten augančių vaikų pajuto norą tapti pasakotoju. Tai nebuvo vienas berniukų. Šie paaugę išvykdavo toli į mokyklas beveik visiems metams; padavimas jiems neturėjo didelės įtakos. Tai buvo viena mergaičių, luošoji, kuri negalėjo tiek žaisti ir šokinėti, kaip kiti vaikai; jos didžiausias džiaugsmas buvo skaityti ir klausytis pasakojant apie viską, kas pasaulyje yra didingo ir žymaus.

Tačiau tuo tarpu dar nebuvo nė kalbos apie tų ją supančių padavimų bei istorijų užrašinėjimą. Jai visai neatėjo galvon, kad iš papasakotų atsitikimų būtų galima sudaryti ištisą knygą — ji juos girdėjo perdažnai, jai tai pasidarė kasdienybė. Mergaitė jau tada mėgino kurti, tačiau rinkdavosi medžiagą knygose ir su pakilia nuotaika sekė pasakas

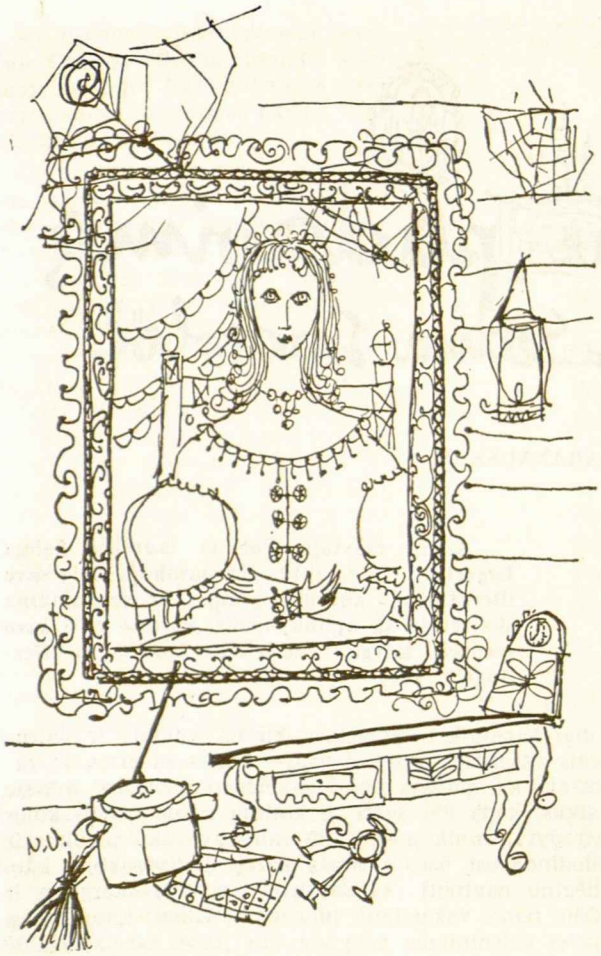

apie tūkstančio ir vienos nakties sultonus, Valter Skoto riterius ir Snorre Sturlasono legendarinius karalius.

Nėra reikalo sakyti, kad jos raštai buvo nepribrendę ir be jokio originalumo, bet ji pati, savaime aišku, to nesuprato. Vaikščiodama po tyliąją sodybą, mergaitė pylė į kiekvieną po ranka pakliuvusį popieriaus lapelį dramas ir romanus eilėmis bei proza. Kai nerašydavo, svajojo ir laukė laimės. Laimė turėjo būti šitokia: koks nors pašalietis, labai išsilavinęs ir įtakingas, turėjo keistu sutapimu atrasti jos kūrybą ir ją pripažinti tinkamą spaudai. Po to jau viskas ateitų savaime.

Tačiau kol kas neatsitiko nieko panašaus, ir mergaitė, persiritusi dvi dešimtis, ėmė nekantrauti ir stebėtis, kodėl taip ilgai nesirodo trokštamoji laimė. Jai, galbūt, trūko žinių. Jai taip pat reikėjo pamatyti truputį daugiau pasaulio, negu siekė tėviškės ribos. O paskui dar turėjo trukti labai ilgai, kol ji pradės rašymu užsidirbti sau pragyvenimą. Taigi, reikėjo ko nors mokytis, kad belaukdama, kol suras save, turėtų užtikrintą kasdieninės duonos kąsnį.

O viso ko pagrinde glūdėjo tai, kad padavimui pristigo kantrybės laukti. Jis, turbūt, galvojo šitaip: "Kadangi ši apakusi žmogystė nenori matyti to, kas jai stovi prieš akis, tai tegul ji eina savo keliais. Tegul pavaikšto akmenimis grįstomis gatvėmis, tegul pagyvena ankštuose miesto kambarėliuose be kito reginio, kaip pilki mūrai, tarp žmonių, kurie slepia viską, kas darosi jų viduje ir stengiasi nieku neišsiskirti iš kitų. Tada ji gal išmoks pastebėti tai, kas stovi prie jos tėviškės slenksčio ir plazdena tarp mėlynų, uolotų keterų".

Ir šitaip vieną rudenį, jau sulaukusi dvidešimt dviejų metų amžiaus, ji išvyko Stokholman ruoštis mokytojos darbui.

Mergaitė taip pasinėrė studijose, kad daugiau neberašė, tik vaikščiojo į paskaitas ir pamokas. Atrodė, padavimas turės jos galutinai nustoti.

Paskui atsitiko kažkas stebėtino. Tą patį rudenį, jau spėjusi du mėnesiu pagyventi pilkose gatvėse tarp tokių pat mūrinių namų, vieną popietį mergaitė ėjo Rūdos skersgatviu, po pažastimi nešdamasi ryšulėlį knygų. Ji buvo tik ką išklausiusi literatūros paskaitos, greičiausia, apie Belmaną ar Runebergą, nes eidama jinai galvojo apie tuodu rašytojus ir apie charakterius, kurie gyvena jų kūryboje. Mergaitė tarė sau, kad Runebergo sąmojingieji karžygiai ir Belmano nerūpestingi išgėrimų sėbrai, tai puikiausia medžiaga, kokios tegali trokšti rašytojas. Staiga jai kilo mintis: "O juk Vermlando pasaulis, kuriame gyvenai, nemažiau savotiškas ir įdomus, kaip Fredmano ar vėliavininko Stolo. Jeigu tik mokėtum jį apipavidalinti, turėtum neblogesnės medžiagos, kaip aniedu".

Tokiu būdu ji pirmą kartą savo akimis išvydo laukiantį padavimą. Ir tą akimirką, kai ji jį pamatė, po mergaitės kojomis ėmė suptis žemė. Visas Rūdos skersgatvis nuo Uosto gatvės kalnelio iki gaisrininkų būstinės kilo padangėn ir leidosi žemyn, kilo ir leidosi. Ji turėjo pastovėti gerą valandą, kol žemė nurimo; mergaitė stebėdamosi pažvelgė į praeivius, ramius, nieko nenujaučiančius apie įvykusį stebuklą.

Tą valandą ji pasiryžo rašyti padavimą apie Vermlando kavalierius, ir daugiau jau niekad nenustojo apie tai galvoti. Tačiau praėjo dar daug, daug metų, kol pasiryžimas tapo įvykdytas.

Pirmiausia, dabar ji žengė nauju gyvenimo keliu ir neturėjo laiko didesnės apimties literatūriniam darbui. Antra vertus, pirmieji bandymai rašyti padavimą jai visuomet išeidavo nevykę.

Tačiau tie metai buvo gausūs įvykiais, padedančiais jį apipavidalinti. Per atostogas vieną rytą

GYVOJI ATEITININKO DVASIA

ALFA SUŠINSKAS

Tikras ateitininkas yra ne iš vardo, bet savo gyvąja, ateitininkiškąja dvasia. Pats formalus priklausymas ateitininkų organizacijai dar neduoda nariui gyvosios dvasios: ją išsiugdyti turi pats narys savo pastangomis, ateitininkų organizacijai tik padedant iš šalies.

Juo daugiau gyvosios dvasios narių turės ateitininkų organizacija, juo gyvesnė, stipresnė ir reikšmingesnė ji bus gyvenime.

Ateitininkas savo siekiamais idealais yra skirtas Dievui, Bažnyčiai, Lietuvai, dvasinei erudicijai, visuomenei ir savo šeimai. Šiais idealais gyvendamas, jis pasidaro gyvenimiškas, pilnas dvasinės dinamikos ir kūrybingas. Save tobulindamas, jis skleidžia dvasinę šviesą ir gėrį visuomenėje, tuo ją vesdamas tobulėjimo ir gerėjimo keliu.

Savo katalikiškąja dalimi ateitininkas yra apaštalas arba, kitais žodžiais betariant, katalikas veikėjas, katalikiškosios akcijos žmogus. Aiški ir gyvenimiška jo pasaulėžiūra įkvėpia jį veikti: degti pačiam ir kitus uždegti, šviesti sau ir kitus apšviesti.

Ateitininkas, būdamas moderniuoju šių laikų apaštalu, visu rimtumu rūpinasi susiformuoti ateitininkišką charakterį, kuris pasižymėtų tinkamais savumais, jo apaštališką darbą kuo sėkmingiausią padarančiais.

Kurie tad turėtų būti ateitininkiškojo charakterio savumai, kurios žymės, kad jis galėtų gyventi gyvosios dvasios gyvenimą?

1. Pirmoji ir pagrindinė ateitininko kaip katalikų veikėjo žymė yra tikėjimas ir sakramentinis gyvenimas. Neturėdamas tvirto, gilaus tikėjimo į Dievą ir į Jo Bažnyčią ir negyvendamas gyvu, sakramentiniu gyvenimu, ateitininkas neilgai teištvers savo apaštališkame kelyje. Tvirtas tikėjimas, susietas su sakramentiniu gyvenimu, yra vidinė ugnis ir neišsenkanti jėga, sukanti katalikiškojo veikimo ratą tinkama kryptimi. Pats sakramentinis gyvenimas yra ypatinga priemonė formuoti ateitininko širdyje dorybingą ir šventą malonės gyvenimą.

2. Gyvenimo taurumas ir širdies gerumas taip pat yra būtina ateitininkiškojo. charakterio ž y m ė Daug daugiau nuveikiama ir pasiekiama gera ir meilia širdimi, negu be jos vien kietu ir šaltu protu siekiant laimėti visuomenę. Ateitininkas, nebūdamas savo gyvenimu taurus ir geros širdies neturėdamas, savo visoje akcijoje yra panašus į dviašmeninį, aštrų kalaviją, kuris į visas puses viską kerta ir naikina, o nieko nelipdo ir nejungia.

3. Gyvosios dvasios ateitininkas yra valios žmogus. Jis puikiai žino, kad silpnos valios veikėjas, įkarščio pagautas, daug apžios, bet maža nukąs: ką pradėjęs jis neištvers iki galo, o įvairios kliūtys, iškilusios jo darbe, sutriuškins ir patį silpnos valios veikėją.

4. Būdo švelnumas gyvajai ateitininko dvasiai suteikia ypatingą patrauklumą. Švelnus būdas yra didelė jėga laimėti žmogui. Būdo švelnumas yra lyg šilti, gaiviną pavasario saulės spinduliai, ištraukią iš žemės naujus daigus. Švelnus veikėjo būdas dažnai atidaro ir kiečiausias širdis.

Tačiau gyvosios dvasios ateitininkas, būdamas švelnus savo būdu, neturi būti ištižęs savo elgesiu: jis turi turėti ir griežtumo, bet tik tada ir tiek, kada ir kiek to reikia. Griežtumas yra lyg druska valgiui. Betgi reikia nusimanyti, kiek į kurį valgį jos dėti.

5. Ir sunkiausiais momentais ateitininkas nenuleidžia rankų. Jis yra daugiau optimistas, negu pesimistas. Jis tikisi laimėti net tada, kada, atrodo, jau nebėra jokios vilties laimėti, o kartą pralaimėjęs, jis siekia ir tikisi kitą kartą laimėti. Žinoma, jo optimizmas neturi būti naivus: jis turi žinoti, kad storos mūro sienos kakta nepramuša...

6. Niekas nėra taip greitai pajaučiama, kaip meilė ir neapykanta. Su meile skelbiamos tiesos įgauna patraukiančią jėgą, o neapykanta nieko neįtikina ir nieko nepatraukia. Ateitininkas savo santykiuose su žmonėmis stengiasi vadovautis evangeline artimo meile: jis atsargus savo žodžiais ir darbais ir su visais taktingas.

7. Gyvosios dvasios ateitininkas, vykdydamas savo idealus realiame gyvenime, yra aiškus ir susipratęs lietuvis: Lietuvos laisvė ir lietuviškasis gyvenimas su visomis lietuviškumo apraiškomis yra vienas iš jo didžiųjų kovos siekių.

Jis ir erudicijos žmogus, visomis priemonėmis siekiąs savo protinės šviesos ir dalyvaująs kultūriniame gyvenime. Jis ir visuomenininkas, pagal turimas sąlygas dirbąs kurį nors visuomenės darbą. Jis — pavyzdingas savo šeimos narys, su meile ir pasiaukojimu atliekąs jo-je savo pareigas.

Pagaliau ateitininko visokeriopa veikla tada bus pasėkminga, kada jo veiksmai liudys tai, ką jo žodžiai skelbia.

Tik būdamas gyvos dvasios, ateitininkas atitiks savo didįjį šūkį ir atliks savo misiją, Dievo ir Tėvų Šalies jam paskirtą.

---

prie pusryčių tėvas, atsiminęs senovę, papasakojo apie vieną jaunystės pažįstamą, kurį atvaizdavo kaip labai patrauklų žmogų. Tas žmogus visur, kur nenueidavo, nešė džiaugsmą ir linksmybę. Jis mokėjo dainuoti, komponuodavo muziką ir improvizavo eiles. Jam užgrojus, eidavo šokti netik jaunimas, bet net seniai ir senės, kilmingieji ir paprastuoliai, o kai imdavo pasakoti, klausytojus juokino ir virkdė, kaip norėdamas. Įsigėręs mokėjo groti ir pasakoti dar geriau, negu blaivus, o jeigu pamildavo mergaitę, jai būdavo neįmanoma atsispirti jo meilei. Jei pridarydavo kvailysčių, jam dovanodavo, o jeigu atrodydavo nusiminęs, visi dėjo pastangas, kad vėl galėtų jį pamatyti linksmą. Tačiau, nepaisant jo gabumų, šis žmogus pasaulyje neatsiekė nieko didesnio. Ilgą savo gyvenimo dalį jis praleido Vermlande kaip namų mokytojas, o vėliau išlaikė pastoriaus egzaminus. Tai buvo jo buities viršūnė.

Šio pokalbio metu mergaitė pamatė savo padavimo herojų daug aiškiau, negu pirma — jam tai įkvėpė gyvybės ir judesio. Vieną gražią dieną herojus gavo ir vardą — Gesta Berlingas. Ji pati nežinojo, iš kur jį ištraukė. Atrodė, lyg jis pats būtų taip pasivadinęs. (bus daugiau)

LIETUVIŠKASIS JAUNIMAS AMERIKOJE

SIGITAS LEIMONAS

Kalbant apie lietuviškąjį jaunimą ir jo nuotaikas Amerikoje, pirmiausia reikia prisiminti, kokiose sąlygose jis augo ir tebeauga.

Gimnazijos amžiaus jaunuoliai dar truputį prisimena Lietuvą, bet pradžios mokyklos mokiniai beveik viską pamiršę, o daugumas jų tenai visai nebuvę. Šis jaunimas pirmą savo gyvenimo dalį praleido karo gyvenimo sąlygose. Nuolatiniai bombardavimai, visokie nepritekliai, vargai ir bėgimas yra pirmieji ir beveik vieninteliai atsiminimai iš jaunystės. Karui pasibaigus, daugumas gyveno Vokietijoje, tremtinių stovyklose, kur sąlygos buvo kiek geresnės ir jaunimas turėjo progos lankyti lietuvišką mokyklą. Po kelerių metų lietuviai pradėjo važiuoti iš tų stovyklų ir išsiskirstė po visą pasaulį. Ypatingai daug suvažiavo į Ameriką.

Kiekvienas kraštas savaip paveikia jaunimą. Ir Amerika taip pat turi daug įtakos lietuvių jaunimui. Visi lietuviukai lanko ar lankė angliškas mokyklas ir bendrauja su amerikiečiais. Tai yra neišvengiama ir reikalinga.

Amerikos ir lietuvių jaunimas

Esant šitose apystovose, palyginkime amerikiečių ir naujai atvykusių lietuvių jaunimą. Amerikiečiai mokiniai, su išimtimi, paprastai nelabai mėgsta mokytis. Mokykla jų netraukia, knygų skaitymas mažai išplitęs. Vadinami "teen-agers" labai mėgsta savo laisvalaikį praleisti kur nors ant gatvės kampų su "gangėmis". Beveik visi rūko ir mėgsta išgerti. Visur galima sutikti "wise-guys", kuriems niekas nerūpi: nei religija, nei mokslas, nei darbas. Dar vienas dalykas pastebėtinas kalbant apie amerikiečių jaunimą. Tai yra, kad jie paprastai neturi pagarbos vyresniesiems ir su jais elgiasi nemandagiai, net įžūliai.

O kiek šių ydų pasisavino čia atvažiavęs lietuvių jaunimas? Tie, kurie čia atvyko jau gimnazijos amžiaus, gana gerai nuo šių ydų išsisaugojo, nes jie augo ir buvo auklėti Europoj, kur į mokslą ir auklėjimą kitaip žiūrima. Daugumoje tie gimnazistai ėjo pirmaisiais mokiniais atitinkamose amerikiečių mokyklose ir dabar kolegijose gerai laikosi.

Tačiau tie jaunuoliai, kurie čia atvažiavo būdami maždaug dešimties metų amžiaus ar mažiau, greit susimaišė su šio krašto jaunimu, puolė skaityti "komikus" ir gana daug iš jų, bendraudami su amerikoniukais, pasidarė beveik neatskiriami nei išvaizda, nei elgesiu. Tiesa, nemažas skaičius dabartinių gimnazistų visai neblogai mokosi mokyklose ir išsiskiria geru savo elgesiu, bet vistiek ir jiems yra jau gerokai įtakos padaryta.

Pareigos Amerikai ir Lietuvai

Šiame krašte gyvenant, mums yra du pagrindiniai uždaviniai: būti naudingais Amerikai ir pasilikti gerais lietuviais. Tie, kurie mano, kad dabar reikia savo kraštą Lietuvą visai užmiršti, klysta, nes kiekviena tauta, turėdama savo kultūrą, savo dvasinių turtų ir Amerikoj, kur yra tautų didelis mišinys, turi įnešt tai, ką ji turi geriausio. Ir amerikiečiai tai pradeda suprasti ir vis dažniau kviečia, pavyzdžiui, lietuvių chorus ir tautinių šokių grupes pasirodyti jų tarpe: pradeda labiau vertinti lietuvių meno parodas ir kitus kultūrinius parengimus. Todėl, likdami gerais lietuviais, mes būsime daug kartų naudingesniais šiam kraštui, negu jei mes nenorėtumėm su lietuviškumu jokių reikalų turėti.

O ką turim daryti kaip lietuviai savo tautos atžvilgiu? Dievas, sutverdamas žmogų, davė jam ir didelį gyvenimo tikslą. Jei pavienis žmogus turi didelį gyvenimo tikslą, tai ką ir bekalbėti apie tautas, kurias sudaro dideli skaičiai žmonių? Aišku, kad tautų buvimas turi ypač didelius tikslus. Todėl visi tautos nariai privalo rūpintis išlaikyti savo tautos gyvybę ir jos laisvę. Lietuvių tautos kamienas yra bolševikų užimtas, jos gyventojai visaip kankinami ir naikinami. Kita lietuvių tautos dalis išsklaidyta po visą pasaulį. Taigi prieš Dievą ir prieš savo tautą kiekvienas iš mūsų nešame didelę atsakomybę už savo tautos šviesesnę ateitį. Mes turim daug dirbti ir kovoti.

Nutautėjimas jaunimo tarpe

Labai gaila pasakyti, bet labai daug moksleivių savo tarpe jau kalba tik angliškai. Net šeštadieniais, lankydami lituanistikos mokyklą, per pertraukas kalbasi ne lietuviškai. Jie, tačiau, yra dar pakankamai jauni ir juos galima pripratinti kalbėti lietuviškai. Jeigu jau keturioliktus metus pasiekę jie kalbės lietuviškai, tai galima tikėtis, kad ir toliau taip kalbės. Kad angliškai kalbėti išmoks, nereikia abejoti, nes jie ir taip jau kalba angliškai, o mokykloj kiekvieną dieną dar mokysis taisyklingos anglų kalbos. Bet dėl lietuvių kalbos reikia rūpintis, nes labai daug iš jų pradeda užmiršt tą kalbą jau dabar, ir maža yra galimybių kitur ją išmokti.

Kalbant apie moksleivius gimnazistus, galima būtų juos suskirstyti į tris grupes.

Pirma mažiausia iš tų trijų grupių yra tie, kurie su lietuviais jau nenori turėti jokių reikalų. Jie nelanko lituanistikos mokyklų, neina į jokius meno ar kitokius parengimus ir iš viso jokiu būdu neprisideda prie lietuviškos veiklos. Kiekvienoj lietuvių kolonijoj tokių galima rasti. Jie kalba tik angliškai net ir su tėvais ir jų negalima atskirti nuo gatvės padaužų amerikoniukų. Jie su lietuviais nebendrauja ir vis giliau smunka

į nutautėjimą. Tai labai liūdnas dalykas.

Antra grupė, turbūt, pati didžiausia, yra tų, kurie yra neapsisprendę. Koks jiems užeina ūpas, tokie jie ir būna. Kai kurie iš jų priklauso lietuviškom organizacijom, kai kurie ne. Juos galima lengviau paveikti. Jeigu kas nors pradeda angliškai su jais kalbėti, tai jie irgi kalba angliškai. Bet jeigu kas nors jiems pasako, kad taip nereikėtų daryti, tai jie kuriam laikui pasitaiso, bet pirma proga vėl pradeda angliškai kalbėti. Organizacijų veikloj šie neapsisprendėliai daug nepasireiškia ir daugiau seka, negu veda. Tokius reikia stengtis išjudinti, paskatinti būti veiklesniais ir jeigu tai pasiseks, tai iš jų gali pasidaryti labai geri, veiklūs lietuviai. Nesakau, kad jie taps blogais lietuviais, nes dažnai, kai paauga, tai susipranta, bet jeigu jie per daug nukryps į blogesnę pusę, tai toj pusėj gali ir pasilikti.

Trečioji gimnazistų grupė, irgi gana didelė, susideda iš tų, kurie gyvena tikroj lietuviškoj dvasioj. Jie organizacijose uoliai veikia ir savo elgesiu stovi aukščiau už savo anuos draugus.

Nesantaika jaunimo tarpe

Organizacijose geriausiai pasireiškia trečioji grupė. Bet jie, būdami uolūs savo organizacijos nariai, kelia vieną iš bereikalingiausių ir žalingiausių lietuviško jaunimo ydų, būtent — peštynes tarp organizacijų. Ir šis dalykas yra gana plačiai išsišakojęs. Tik sueina, pav., skautas su at-ku ir pradeda viens kitą vadinti tai kvailu ideologu, tai mazgelių raišytoju. Dar blogiau būna, kai sueina dvi grupės. Tada viens kitą taip niekina, kad atrodo, jog abi organizacijos niekam vertos. Kai kurie miestai dar daugiau "pažangos" daro — tenai at-kai ir skautai net nesikalba.

Dėl ko tos peštynės kyla? Kaikurie mano, kad savo organizacijai galima padėt savo garbę išlaikyt peikiant kitą, ir todėl iš principo tai daro. Kita priežastis — abiejų organizacijų parengimai tą pačią dieną. Dažnai tas pasitaiko visai netyčiomis, nes abi organizacijos pradėjo planuoti kelis mėnesius anksčiau, bet kokia nors, arba abi, organizacijos puola kitą, sakydamos, kad tai padaryta tyčia. Šitokie atsitikimai kelia nesantaikas, ir abi organizacijos nukenčia. Šie nesusipratimai gali būti išvengti, jeigu draugiškai organizacijai būtų kuo anksčiau pranešta apie parengimą kartu su pakvietimu atsilankyti. Šitoks pasielgimas suartins skautų ir at-kų organizacijas, ugdys vienybę lietuvių jaunimo tarpe ir turėsim geresnius parengimus, nes norėsim kuo geriau pasireikšti. Ir pamatysime, kad daug smagiau bus pasilinksminimuose, kada abiejų organizacijų nariai kartu dalyvaus.

Jau kai kurie miestai į tą pusę daug yra pasistūmėję. Paminėsiu Bostoną. Čia gana daug moksleivių yra kartu ir skautai, ir at-kai, todėl organizacijos ir nesipyksta, bet vistiek atsiranda šiek tiek nesantaikos. Manyčiau, kad ir vieniems ir kitiems reikėtų daugiau kultūringumo ir visa pamažu pagerės.

Apsileidimas moksle

Kitas blogumas, kuris jau plinta lietuvių jaunimo tarpe, yra nebranginimas mokslo. Kaikurie jaunuoliai, baigę ar net nebaigę gimnazijos, gauna kur nors darbą ir nutraukia savo mokslą. Mergaites traukia sekretorių darbai, o berniukus vilioja visokios braižybos ir kitokie panašūs darbai. Kai kurie išeina trumpalaikius, suglaustus kursus, kuriuos baigia maždaug per metus laiko, ir, gavę darbą kartais su neblogu atlyginimu, jį ima ir mokslą užmiršta. Šitoks dalykas nėra girtinas.

Jaunuolis, neturėdamas didesnio, išsamesnio išsilavinimo, nesugebės būti naudingesnis, užimti aukštesnių pareigų, kurias paprastai paims išėję geras kolegijas ir išsilavinę ne tik savo specialybės srity, bet ir turėdami bendrą aukštą išsilavinimą. Ypatingai lietuviai neturėtų nutraukti mokslo dėl viliojančio pinigo, nes Lietuvai reikia ir reikės gerai išsilavinusių inteligentų ir gerai pasiruošusių savo profesijoj žmonių.

Rūkymas

Daugelis jaunuolių labai pamėgę vaidinti "kaminus" — rūkyti. Jau didesnę pusę berniukų galima matyti su svylančiu "kupranugariu" burnoj. Mat, jie nori pasirodyti moderniais dideliais vyrais, nes jiems atrodo, kad rūkyti yra labai vyriškas dalykas. Tai yra menkos vertės galvojimas. Tik pagalvokim. Jaunuolis perka rūkalus, išleidžia tam pinigų, kad tuos rūkalus sudeginti ir dūmus į orą išpūsti. Kokia nauda, kad jis dūmus sau įtraukia į plaučius ir vėl išpučia, tuo dar ir kitiems, arti jo esantiems nemalonumo darydamas. Amerikos prezidentas Wilsonas rūkymą taip apibūdino: "Rūkymas tai dvokiančios ir susuktos į popierių žolelės deginimas, kurios vienam gale yra ugnis, o kitam — kvailys".

Rūkymas taip pat kenkia sveikatai, nors čia, Amerikoj, atitinkamos reklamos tai slepia ir tik skelbia, kad rūkymas yra didelis malonumas. Tai daro biznieriai, kad sau pinigų prisikrautų. Tokių skelbimų prisiskaitę kaikurie net pradeda jiems tikėti. Kiekvienas, kuris rimčiau galvoja, supras, kad rūkymas naudos neduoda, tik kenkia. Gražų pavyzdį duoda mums sportininkai, kurie paprastai nerūko, nes jie žino, kad tai

Laisvalaikis moksl. stovykloje —>

A. P. BAGDONAS

NE SAPNAS

I

Kasdien kas naktį aš sapnuoju,
Tikrai nemiegu — ne...
Baltais žirgais man dienos joja
Auksiniame balne.

Ir jau man niekad nepabusti
Iš šito sapno — ne...
Kai džiaugsmo ašaros nedžiūsta
— Kaip perlai švies dugne.

Taip valandos man dvelks, lyg myra
Negestančia ugnim,
Ir akys nuostabios ir tyros
Mane kaip gėlę nusiskins.

II

— Išeikite, — tariau, — nedrumskite sap-
Tegu svaigina jis mane ilgai. [no šito,
Teliksiu vienas aš, lyg žemė nelankyta
Su paslapčių pilnais nežinomais kraštais.

Nei saulės, nei žvaigždžių nesišaukiu šian-
Nes jų šalta ugnis trumpai tedegs, [dieną,
Težydi man liepsna iš po tavų blakstienų
Skaistesnė už visas dangaus žvaigždes.

Ir vėjas pavydus Tau tyliai meilę šneka,
Ir gėlės šypsos nuostabiai lengvai,
O aš tiktai kukliom svajonėm puošiu taką,
Kuriuo tavųjų kojų žingsniai žais.

kenkia jų sveikatai. Taigi pasekime tų sportininkų pavyzdžiu. Bet čia mums kils klausimas, kodėl gi tiek daug žmonių rūko? Tai žmogaus menkystės išdava — užsimiršti dūmų išpūtimu į orą. Kai kurie sako, kad jau pripratę ir negali atprasti. Bet yra tikras dalykas, kad kiekvienas pripratimas gali būti atprastas, jeigu yra tikro noro ir pasiryžimo nuo jo atprasti.

Gėrimas

Su rūkymu ranka į ranką eina dar žalingesnė yda — gėrimas. Ir gėrimas jau plinta. Jis dar labiau tuština kišenę, kenkia sveikatai ir veda į nusikaltimus. Kiek kartų, pav., piknikuose pastebėjot jaunuolių su buteliu po skvernu bėgant kur nors už eglaitės, kad galėtų išgert, tėvams ar vyresniesiems nematant? O kiek jaunuolių geria susimetę kur nors šiaip į bet kokias patalpas?

Kodėl tiek daug geriama? Dažniausia dėl savo menkystės, dėl kvailumo. Iš pradžių tik pamėginti — nedaug. Kitą kartą jau kiek daugiau, o po kiek laiko jau visai reguliariai tuština stiklus. Ir tampa ištižėliai, sugadina sveikatą, nueina nusikaltimų keliu ir gyvenimą baigia kalėjime arba beprotnamy. Girtuokliai pasidaro kaip tos "jelly fishes", be nugarkaulio, kurias vanduo neša kur tik nori, o jos bejėgės pasipriešinti. Tai nelaimingiausi pasauly žmonės.

Šokiai

Labai pradėjo plisti yda, kurios niekas per daug nemini. Tai yra nuolatinis lakstymas po šokius. Kiekvienam mieste atsiranda vis didesni būriai jaunuolių, kurie, tik išgirdę, kad kur nors yra šokiai, tuojau sėda į mašiną ir išdulka nors į kelintą miestą ar valstybę. Jiems nesvarbu nei kur, nei kokie šokiai ten ruošiama. Jiems tai jau pasidarė lyg ir antras amatas, kurį labai sąžiningai atlieka. Jau nereikia net minėti, kad tokie šokių salių liūtai, taip trankydamiesi po šokius, taip nusišoks ir nubluks, kad tuo nei jie, nei lietuvių tauta nepasidžiaugs. Tai tuščiagalvių, tuščiadvasių darbas.

Jaunimui reikia pasilinksminti, reikia ir pašokti. Ir man pačiam patinka pašokti. Bet kad galva būtų tik šokiais ir kombinacijomis po šokius lankytis užimta, tai jau žalinga. Ypač dabar, kai vis daugiau lietuvių įsigyja mašinas, tai ir nuolatinių šokių lankytojų skaičius vis auga. Nuo šios ligos reikia rimtai gydytis, kad mūsų jaunimas nepaliktų vėjavaikiais, šokių gaudytojais, kuriems nerūpi aukštesni ir rimtesni dalykai.

Išvados

Čia suminėjau eilę ydų, kurias pastebėjau lietuvių jaunimo tarpe. Žinoma, vieni šias ydas turi, kiti ne; vieni turi vienokias, o kiti kitokias ydas ir nemanau, kad kas nors iš mūsų esame be ydų. Gal kai kurie turi ir ne tas, kurias paminėjau, bet vistiek jų turime. Jaunimas (ir vyresnieji) turėjo ydų ir, turbūt, visada jų turės, bet reikia suprasti, kad tai ydos ir stengtis nuo jų atsikratyti. Bet kaip gali lietuviškas jaunimas nuo tų ydų atsikratyti? Kas jiems gali padėti?

Pirmiausia tėvai. Jie turi gerai stebėti savo vaikus, jiems patarti ir būti pavyzdžiu. Gali padėti dvasiškiai, kunigai, kaip sielos vadovai. Taip pat gali jaunimui patarimų duoti mokytojai, nes jie dirba su jaunimu ir turi patyrimo mokyti ir auklėti jaunimą. Ir reikia tikėti, kad ir tėvai, ir kunigai, ir mokytojai nori ir daro ką išgali. Čia dar daug galėtų padėti viens kitam patys jaunuoliai, draugai. Jie kartais daugiau mato viens kito ydas negu kiti ir dėlto patarti daug gali. Bet daugiausiai turim susirūpinti mes patys, kiekvienas iš mūsų. Jei mes patys nesistengsim tvarkytis, tai niekas mūsų nesutvarkys.

Daug kas gali jaunimui patarti, pasakyti, kas gera ir kas bloga, pamokyti, įspėti, bet tiktai pats jaunimas savo pastangomis ir savo pasiryžimu gali panaikinti savo ydas. Net ir geriausi pamokymai nieko nereikš, jeigu jų nepasiryšime vykdyti. Mums reikia pasiryžti ir patiems stengtis savas ydas šalinti. Čia ypač daug gali padėti ateitininkų organizacija, per kurią eina mūsų visų sutartinas auklėjimasis, lavinimasis ir visokeriopa kitokia veikla. Kai mes, ateitininkai, patys nuoširdžiai stengsimės save kilninti, žiūrėsime, ko iš mūsų reikalauja mūsų šūkis "Visa atnaujinti Kristuje", tada mūsų darbas bus sėkmingas, nes būsime ne vieni. O kur yra vienybė, ten žydi galybė ir laimėjimas!

(Referatas, skaitytas šią vasarą moksleivių stovykloje Marianapolyje).

MOKSLEIVIAI SVEČIUOSE

PAS ŠVENTĄJĮ KRISTOFORĄ

SAULĖ LIULEVIČIŪTĖ

JUK MES PERNAI MATĖMĖS

Sutemus ir žvaigždutėms bemirkčiojant, įvažiuoja Camp Christopher stovyklavietėn du triukšmingi autobusai.

— Na, tai pagaliau ir Čikaga atvažiavo, — kažkas sušunka. Detroitiečiai, clevelandiečiai ir kitų šalių žmonės džiaugsmingai jieško pažįstamų ir draugų naujai atvažiavusiųjų tarpe.

Šeimininkės keleivius pasitinka su "karštais šuniukais" ir arbata, o valdžia tuoj rodo savo galią: autoritetingai skirsto naujokus į namelius. Nors ir labai norisi dar pasišnekėt su matytom draugėm, bet nuolatiniai raginimai nusibosta, paklustam tvarkai ir sugulam.

Dar ilgai nameliuose girdėti šnabždesiai, bet pamažu ir tie nutyla, nors stovyklos ramybę retkarčiais sudrumsčia atvažiuojantieji automobiliai su pavėlavusiais stovyklautojais.

Švilpukas anksti išverčia mus iš lovų ir šaukia "kaulų palaužyti". Pabėgioję ir pasimankštinę, greitai tvarkomės ir susirikiavusios žygiuojam vėliavų pakelti. Iš kitos stovyklos pusės ateina ir berniukai išsirikiavę. Ir nustemba dažnas: "Kiek daug privažiavo — daugiau, kaip pusantro šimto. Aidi Lietuvos himnas, vėliavos pamažu kyla į dangaus mėlynę ir džiaugsmingai suplevėsuoja.

Po to skubame į koplyčią šv. mišių. Ant kalniuko matosi valgykla ir dešinėj kelio pusėj žėri ežeriukas. Koplyčioje nuoširdžiai giedam Pulkim ant kelių, o tėv. V. Gidžiūnas, OFM, stovyklos kapelionas, palinki skaidrios nuotaikos ir suprantamai pakalba apie Dievą ir Jo esmę. Dauguma stovyklautojų artinasi prie Dievo stalo.

Papusryčiavę vieni eina tvarkytis, kiti sportuoti, treti, kurie pernai nebuvo stovykloj, nori geriau pažinti, stovyklavietę, kurią supa kalniukai, gražiais miškais apžėlę. Ir čia pat daug šnarančių eglaičių, verkiančių gluosnių ir kitokių medžių. Sportuoti vietos užtenka: yra tinklinio, krepšinio, teniso ir "baseball" aikštės. Visur gražu ir žalia — didmiesčio vaikams taip neįprasta ir žavu!

Švilpukas vėl visus šaukia salėn į stovyklos atidaromąjį posėdį: reikia oficialiai susipažinti su valdžia.

Vyriausias stovyklos viršininkas pasirodė esąs stud. **Kęstutis Keblinskas-Keblys,** įkyraus švilpuko savininkas ir stovyklų komendantas — stud. **Vaclovas Kleiza,** meno vadovė — stud. **Dalilė Valančiūtė,** mergaičių vadovės — p. **J. Damušienė** ir **V. Kasperavičiūtė,** berniukų vadovai — **S. Razmus** ir **R. Kasperavičius,** jaunučių vadovė — p. **Golšanskienė,** ūkvedys — **J. Puškorius,** sporto vadovas — **V. Grybauskas.**

Iš salės bėgom maudytis. Mūsų mažyčio ežeriuko beveik pusę vandens ištaškėm beplaukiodami ir benardydami. Popietėje **Vida Deveikytė** skaitė informacinį referatą: jaunimo pasilinksminimai. Buvo ir diskusinis, labai aktualus **Mindaugo Vyganto** referatas: kodėl mes tėvų ir draugų tarpe turime kalbėti lietuviškai.

Vakare, vėliavą nuleidę, vėl renkamės į salę susipažinti — tam skirta visas vakaras. Po šokių dar ilgai klegėjo stovykloje jaunatviškas juokas ir niekas nenorėjo miego.

Sportuojam ir smegenis miklinam

Pirmoji stovyklavimo diena buvo smagi ir negalėjom įsivaizduoti, kad kitos dienos galėtų ką nors puikesnio atnešti, bet iš tikrųjų kiekviena kita diena buvo vis įdomesnė, linksmesnė ir vis nauja.

Stovykloje nenustodavo aidėjusios dainos ir juokas. Nuolatos buvo girdimi įvairių rungtynių žiūrovų balsai. O rungtynių turėjom su kaupu! "Baseball" meisteriais pasirodė čikagiečiai, net du kartus nugalėdami clevelandiečius, bet krepšinio žaidynėse tarp Clevelando ir Čikagos triumfavo clevelandiškiai. Detroito ir Čikagos jėgos krepšinį žaidžiant pasirodė lygios, o stovyklos rinktinei teko pasiduot Čikagos atstovams.

Buvo ir tradicinės tinklinio rungtynės tarp stovyklautojų ir štabo. Pirmąsias rungtynes laimėjo stovyklautojai, bet per antrąsias štabas apgynė savo garbę. Vyko ir stalo teniso rungtynės tarp paskirų stovyklautojų ir štabo atstovų (**V. Kleiza ir J. Grybauskas**) su stovyklos atstovais (**R. Laniauskas ir R. Valaitis**). Laimėtojų laurai atiteko štabo atstovams.

Bet negalvokit, kad stovykloje mes vien sportavom. Buvo valandų, kada mokėjom ir referatų klausytis, ir diskusijose karščiuotis, ir paskaitas užsirašinėti. Referatai buvo rašomi pačių moksleivių aktualiais veiklos ir saviauklos klausimais, pav., kokia yra mūsų kuopa ir kokia ji turėtų būti (**D. Mikaitės**), mano kasdieninės maldos (**A. Udrys**), kaip pagyvinti kuopos veiklą (**L. Tumosaitė**), jaunimo religinė praktika (**R. Valaitis**) ir dar daug kitų. Paskaitas skaitė mūsų vyresnieji. Auklėjimosi ir religinėmis temomis kalbėjo **tėvas V. Gidžiūnas, kun. Ig. Urbonas** (antrosios savaitės stovyklos dvasios vadovas), MAS dv. vadas **kun. A. Sušinskas, kun. K. Širvaitis, prof. A. Damušis, prof. I. Malinauskas, p. J. Damušienė ir J. Puškorius.** Mokyt. **St. Barzdukas** įdomiai kalbėjo apie lietuvių kalbos įdomybes ir jos praeitį; **mokyt. P. Balčiūnas** vadovavo ekskursijai

MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ STOVYKLOS VAIZDAI

po Lietuvos kraštą ir mus supažindino su tuo gražiausiu žemės kampeliu. Stud. **Vaclovas Kleiza** pravedė pašnekesį studijiniais klausimais.

Iškilmingame posėdyje paminėjome ateitininkų organizacijos 45 metų jubilėjų. Apie ateitininkų įsikūrimą ir veiklą kalbėjo prof. dr. **J. Meškauskas.** Per šį posėdį pilnateisiais ateitininkų šeimos nariais tapo 11 moksleivių.

Dvi stovyklavimo dienos buvo paskirtos rimčiai, susikaupimui ir dvasiniam atsinaujinimui. Vienos vakaras buvo skirtas Marijos garbei, o kitas — partizanams prisiminti. Ir ar nebuvo puikus žuvusio miško brolio pagerbimas, kai tie patys stovyklautojai, dainuoją ir taip šūkaują rungtynėse, mokėjo to švento vakaro tylos nesudrumsti jokiomis kalbomis...

JIE MOKO IR DRĄSINA

Vakariniai parengimai parodė, kiek mes savo tarpe turime talentų. Buvo surengti net keli minėjimai: Adomo Jakšto (Čikaga), Marijos Pečkauskaitės (Cleveland), kun. Alfonso Lipniūno (Čikaga). Detroitas stovykloj pasirodė tikrai stiprus meninėmis jėgomis. Jų dėka prie liepsnojančio laužo turėjom progos pamatyt tikrą operetę — Kas subatos vakarėlį. Tie patys detroitiškiai ir vaidinimą surengė rezistencinei ateitininkų veiklai paminėti.

Nors ir rengėm įvairiausius minėjimus ir programas, vis dėlto buvo neužmiršta ir šokiai. Na, o poroms pailsus suktis ir dulkėms nusėdus, visus prajuokindavo stovyklos oficialus laikraštėlis "Skęstanti Valtis", redaguojama **Lilės Tumosaitės ir Povilo Žumbakio.** Tiesa, čikagiečiai turėjo ir nevisai oficialų laikraštį "Skęstanti žiurkė", kurio siela buvo stovyklos komendantas V. Kleiza.

Stovykloje buvo ir įvairių konkursų ir žinių patikrinimų. Uždarom ajame posėdyje buvo išdalintas didžiausias glėbys knygų. Į pirmąsias vietas prasiveržė daugumas čikagiečių: visuotinio išsilavinimo laimėtojai — 1. **L. Tumosaitė,** 2. **V. Deveikytė,** 3. **St. Rudys,** 4. **J. Katelytė;** iškalbos konkurse — 1. **P. Žumbakis,** 2. **R. Bublys** (Detroito), 3. **A. Baleišis;** deklamacijos — 1. **V. Krištolaitytė** ir **I. Paliokaitė;** dailaus skaitymo — 1. **L. Tumosaitė,** 2. **A. Udrys** (Detroito), 3. **A. Paliokaitė.**

Paskutinis stovyklavimo rytas šaltas ir ūkanotas. Giesmės per šv. mišias skamba liūdnai, o per pus-

GIMTOJI KALBA IR TAUTINIS CHARAKTERIS

E. KRIAUČIŪNAITĖ

Dažnai mes klausiame vieni kitus, kokie yra tautiniai ateitininkų uždaviniai tremty. Atsakymas paprastas: tokie pat, kaip ir visų lietuvių tremtinių. Tai teisingai pastebi ir dr. J. Girnius: "Kiekvienu metu ateitininkų veiklai linkmę nustatydavo bendrasis tautos reikalas. Visada mūsų tautiniai uždaviniai sutapo su bendraisiais gyvenamojo momento tautiniais reikalavimais. Klausdami save, ką kuriuo metu turime veikti, visada žiūrėdavome, ko tuo metu iš savo sūnų reikalavo tėvynė. Lietuvos balsas visada buvo tasai kelrodis, į kurį mes kreipėmės, kuriuo vadovavomės" (Tautiniai mūsų uždaviniai tremtyje).

Laisva, kultūringa ir tikinti Lietuva — štai tas tikslas, kuriam savo jėgas skyrė ir dabar turi skirti ateitininkai, įsijungę į šakotą lietuvišką veiklą.

Mes ir šiandien visų pirma turime klausti,

ko iš mūsų laukia Lietuva,

kada mes esame ją palikę. Mes tik tiek turime teisės didžiuotis tėvynės praeitimi, kiek garbingai atliekame dabarties pareigas, o norint jas geriau suprasti, bent trumpam žvilgterėkime atgal ir atsakykime į klausimą: kodėl mes palikome Lietuvą, mūsų gimtąjį kraštą?

Išsaugoti savo gyvybę? Susirasti svetur saugesnį ir ramesnį gyvenimą? Žiūrėti vien tik savęs ir tesirūpinti vien tik savo kiemo reikalais? Tokie ir panašūs klausimai mūsų išbėgimo kaltės nenuplautų, nes "gimtosios žemės palikimas visada lieka didelė kaltė. Ši kaltė mus persekioja ir persekios iki vėl grįšime savo tėvų žemėn" (J. Girnius, t. p.). Tautiniu požiūriu šią kaltę tegali nuplauti **aktyvi kova už Lietuvos laisvę.**

Tremtyje mes esame ir turime būti panašūs į karius, iš vienų pozicijų pasitraukusius į kitas, bet nepabėgusius iš kovos lauko. Ne vieną kovotoją gal ėda nusiminimo kirminas: ir kokia prasmė čia bekovoti, kai tos kovos galo nesimato... Lietuvos laisvę nulems ne mūsų darbai, bet mums palankiai susiklosčiusios tarptautinės sąlygos... Mes galime būti ir labai laisvės verti, bet jeigu sąlygos bus nepalankios, prieš vėją mes nepapūsime...

Šitokios ir panašios nuotaikos užnuodija kovotojų dvasią, atima veržlumą ir mus pačius stumia neviltin. Tai pati pragaištingiausia ir silpniausia tremtinių kovos ir darbo vieta. Visiems tremtiniams, kuriuos likimas privertė palikti gimtąją tėvų žemę, pirmiausia reikia išsaugoti

kovos nuotaiką,

kuri dažnai reiškia tą patį, ką ir laisvė. Ši kovos nuotaika žadina ir palaiko mumyse tautinę sąmonę: "Aš esu pavergtos ir naikinamos tautos narys, likimo atkirstas nuo bendrojo tautos kūno, bet aš dirbu, kovoju ir su didžia viltimi laukiu valandos, kada vėl galėsiu prisijungti prie savo tautos kūno, kuris mane maitina, sotina ir nešioja. Aš skurstu ir vystu, kaip dilgėlė patvory, atplėštas nuo savos žemės ir nublokštas svetur. Mano rytmetinė malda ir vakarinė giesmė — Tėvynė, skriaudžiama, kitų ujama, bet ji yra ir turi būti **mano**".

Kovos nuotaika palaiko tautinę sąmonę, o ją lengva užliūliuoti, užmigdyti ar net ir visai ją prarasti. Nutautėjimo kirminas pagraužia mums tautinės sąmonės pagrindus, svetimi vėjai ir vandenys taip išplauna mums smegenis, kad mes viskam pasidarome abejingi, šalti, nerangūs, sutingę, tik greiti griebti, plėšti ir stumdytis "dėl trupinio aukso, gardaus valgio šaukšto"...

Nutautėjimo pavojus pradžioje atrodė mums nebaisus, bet jis niekada neiškyla staigiai, bet po truputį ir planingai, kaip gaisras dykumoje, ėda žaliuojančius augalus. Todėl visiems reikia budėti ir rūpintis kurstyti tautinės sąmonės ugnelę. Ją kaitrią ir šviesią palaikyti padeda gimtoji kalba, ir tautinis charakteris.

Gimtoji kalba

yra tiltas, jungiąs mus su tauta. Išardyk šį tiltą ir nebesurasi kelio į savo namus. O kaip lengva jį išardyti tremtyje, gyvenant tarp svetimųjų. Gimtąją kalbą užmiršti, jos nebevertinti žmones verčia ne tiek svetimų kalbų mokėjimas, kiek tautinės sąmonės išblėsimas.

Gimtoji kalba yra ne tik būdas mintims reikšti (tam galėtume vartoti ir kitas kalbas), bet "per gimtąją kalbą mes įsigyvenam į savo tautą ir jos pagalba mes patys tampame tikrais savo tautos vaikais" (dr. A. Maceina). Todėl mokytis gimtosios kalbos, ją geriau pažinti ir studijuoti yra tas pats, kaip ir dalyvauti savo tautos gyvenime.

Gimtoji kalba perteikia mums tautos tradicijas, papročius, istoriją, legendą, žodžiu — ji atveria tautos sielą. Tai ypač svarbu jaunimui, kuris augo, mokėsi svetur ir neturėjo laimės brėsdami suaugti su savo gimtuoju kraštu, pažinti jos gamtą, geografiją, istoriją ir aplamai visą tautos dvasinį gyvenimą. Visa tai dabar čia, tremtyje, papildyti ir sugrąžinti "pragaištaji" laiką yra mūsų visų didžioji pareiga. Visos šios studijos padės susiformuoti ir ugdyti.

tautinį charakterį,

padedantį mums savo tautą mylėti, už ją kovoti, gražiai ją kitų tarpe atstovauti ir atskleisti mūsų kovas, laimėjimus, daromas skriaudas ir neteisybes.

Gimtajai kalbai klestėti, lietuviškam žodžiui skintis sau kelią, formuotis ir stiprėti lietuviškam charakteriui turi padėti tautinis solidarumas arba ta veiklioji lietuvio meilė lietuviui, kuri svyruojantį paremia, puolusį prikelia, o tiesiu keliu einantį palydi laimės linkinčiu žodžiu. Kaip visuose žmogiškosios veiklos baruose ,taip lygiai ir tautiniame bare tenka su meile ieškoti tiesos ir padėti jai augti, brėsti ir stiprėti.

---

ryčius niekas nenori valgyti. Belaukdami autobusų bandom dainuot, bet ir linksmiausios dainos aidi kaip laidotuvių maršai. Bandom šokt, sukuriame laužą. Autobusai vėluojasi, ir ne vienas tyliai meldžiasi, kad jie dar ilgai, ilgai neatvažiuotų. Ateina paskutinė minutė, kada reikia sakyt sudiev. Ir kam dar šypsotis, kai ašaros rieda... Pasigirsta liekančiųjų "sudiev, sudiev", matosi mojuojamos rankos, ir du Čikagos autobusai pirmieji palieka stovyklą. Ir ilgai niekas nedainuoja, o beašarojančios draugės viena kitą ramina:

— Neverk, juk tik 365 dienos iki kitos stovyklos! !

VISI KELIAI MUS VEDĖ TEN . . .

(STUDENTŲ AT-KŲ STOVYKLA CAMP CHRISTOPHER, OHIO)

R. JONAUSKAITĖ

Autobusais, mašinom ir pėsti susirinkom į Camp Christopher, Bath, Ohio, kur praleidom pačias "sunkiausias" vasaros atostogų dienas. Net universitetuose tiek nereikėjo "sėdėti prie knygų", kiek ten, kad išlaikytume pravestus religijos, literatūros ir visuomeniškumo "subrendimo egzaminus". O, tai egzaminai buvo! Prakaito daug tekėjo...

DIRBOM . . .

O kas gi kaltas? Kas tuos "egzaminus" mums pateikė? O gi Stud. At-kų Sąjungos Centro Valdyba ir jos įgalioti asmenys. Turbūt, daug naktų nemiegojo buvęs pirmininkas Kęst. Keblys, kol visa taip surengė, kad stovykla šiais metais pasižymėjo tiktai referatais, diskusijomis, egzaminais ir... tik dviejų valandų laisvalaikiu.

Daug darbo buvo nuveikta, daug naujų sprendimų padaryta ir daug mūsų kolegų sėdėjo vakarais, kol parengė tuos referatus. O jų buvo daug ir įvairiausiomis temomis.

Pirma diskusinė tema buvo apie katalikiškąją akciją, kuriai vadovavo Vacl. Kleiza, o svarų žodį tarė dr. A. Damušis. Kitas diskusijas, kurios sukosi apie kultūrą, pravedė R. Kontrimas. Tautiškumas — tai tremties kasdieninė problema. Ją gvildeno ir diskusijom vadovavo Alg. Vedeckas. Vyt. Vygantas ir A. Barzdukas statė mums diskusijom visuomeniškumo klausimus.

Nemažas skaičius dalyvių pasirodė susidomėję tais klausimais ir uoliai dalyvavo diskusijose, didelė dalis norėjusių diskutuoti turėjo susilaikyti vien dėl to, kad stovyklos programa buvo gan perkrauta, ir bijojo nustoti tų dviejų laisvalaikio valandų...

MUS VALDĖ . . .

Dirbom išsijuosę. Bet kas bus, kai imsim vadovauti kiekvienas sau — košė. Tad be stovyklautojų žinios kažkas sudarė tokią stovyklos vadovybę, kurios turėjome klausyti ir jos įsakymus pildyti. Stovyklos komendantu buvo Vyt. Valaitis. Jis prie mergaičių patalpų vieton švilpuko turėjo vartoti jaučio ragą, kad švelniau prikeltų. Mergaites tvarkyti ir jas į virtuvę varyti buvo pastatyta D. Valančiūtė. Alg. Barakauskas nenorinčius berniukus skyrė indų plauti, nes jis buvo berniukų vadovas. O mus sočiai valgydino, kad net šuniuką žadėjom pjauti, F. Palubinskas; mat, jis buvo žemės ūkio ministeris. Buvęs pirm. Kęst. Keblys mus dvasiškai sotino savo suorganizuotu diskusijų planu, o sustyrusius kaulus pralaužyti, po ilgo sėdėjimo klausant paskaitų, buvo paskirtas R. Žukauskas, kuris pravedė tinklinio ir stalo teniso varžybas. Iš to rezultatai buvo tokie, kad stovyklos vadovybė pralaimėjo tinklinio rungtynes prieš stovyklos rinktinę, o V. Kleiza išsikovojo stovyklos stalo teniso meisterio vardą.

Per visas stovyklos dienas mus lankė gausūs būriai svečių. Kad visus gerai užmatytų ir padrikusius stovykloje surankiotų ir pristatytų stovyklos vadovybei, buvo pastatytas R. Kontrimas. O visus raštus ir įsakymus mašinėle rašinėjo stovyklos sekretorė V. Matusaitytė.

Tai tik medžiaginiai reikalai. Mūsų sielos rūpesčiais sielojosi kun. V. Dabušis, kuris kiekvieną rytą atlaikydavo Šv. Mišias, klausė išpažinčių, o pamoksluose mus mokė apie tikrosios Kristaus Bažnyčios žymes.

Stovyklai ir suvažiavimui buvo išrinkti du pirmininkai ir keturios sekretorės. Pirmininkais buvo Arv. Barzdukas ir A. Liūlevičius, o ilgus protokolus rašė V. Bogutaitė, L. Iešmantaitė, Skrupskelytė ir Barzdukaitė.

MŪSŲ VAKARAI

Taip slinko mūsų dienos. Bet kur vakarai?.. Tiktai tada susidarydavo daugiau įvairumo. Pirmą

stovyklos dieną įvyko linksmavakaris, kitaip sakant, susipažinimo vakaras. Grojo plokštelių orkestras, vadovaujamas A. Liūlevičiaus. Tą vakarą išgirdome dar nepaprastą istoriją, "Winstono kelionė ir jo nuotykiai", kurią patiekė "kolegė Piela", redaguojama J. Manelio ir Džiugo Staniškio. Kiekvieną beveik stovyklos dieną girdėjome pranešimus, perskaitytus "Kolegės Pielos" redaktoriaus iš stovyklos "rimtojo" gyvenimo.

Vienas stovyklos vakaras buvo skirtas susipažinti su lietuvių dabartiniais rašytojais bei jų kūryba. Recenzijas apie penkis žymesnius pasirinktus rašytojus bei jų ištraukų skaitymas buvo išpildytas stovyklos dalyvių. Šį vakarą pravedė A. Barakauskas.

Ketvirtadienio vakaras buvo susikaupimo ir prisiminimo valandėlė. Salėje susitelkėme prie maldos į Mariją, kurią skaitė E. Blandytė, atidarydama Marijos Akademiją. Po to sekė Nelės Mazalaitės legenda "Vanduo iš Erškėtupės", skaityta Chicagos draugovės narių. Čia pat salėje sušvytėjo žvakių liepsnos. Kalbėdami sopulingąją rožančiaus dalį, mišku keliavome prie partizano kapo. Jausmingą žodį mums tarė kun. V. Dabušis. Po to sekė specialiai paruoštas montažas, išpildytas D. Valančiūtės, L. Abramikaitės ir R. Jonauskaitės. Susikaupimo vakarą suorganizavo ir programą paruošė R. Jonauskaitė.

Buvo ir vakaras "fuksams krikštyti". Kadangi stovykloje buvo nemaža abiturientų, tai daug buvo ir "pakrikštyta". Laužas liepsnojo, o išsigandę mūsų naujokai susėdę laukė. Kas bus?.. Tik pasigirsta balsas: "Stokit, garbės teismas ateina!"... Įžygiuoja trys tardytojai ir vyriausias teisėjas. Mūsų "fuksai" sustatomi į eilę ir turi bučiuoti pelėdą ir atsakyti į tardytojų klausimus. O jei ne, tai sušunka: "Išminties druskos!" arba "Išminties sriubos!" Kamantinėjo tol, kol vargšas sutinka su visais tardytojo klausimais ir apipilamas vandeniu, kad atvėstų. Vadinasi, "pakrikštytas".

GAVOM NAUJĄ VALDŽIĄ...

Nors dirbom daug, bet ir linksma buvo — nepasijutome, kai liko tiktai kelios stovyklos dienos. O dabar tai didžiausia problema — naujos valdybos rinkimai. Kandidatų daug išstatyta, bet visi tiek apsikrovę darbais, kad ėmė atsisakinėti. Pagaliau, nuspręsta, kad tiktai dėl labai rimtų priežasčių kandidatūrą galima atsiimti.

Į naująją S.A.S.C.V. slaptu balsavimu buvo išrinkti: Vaclovas Kleiza, Vyt. Vygantas, Eugenijus Orentas, Juozas Manelis, J. Končius, Jurgis Štuopis ir Romana Jonauskaitė. Pirmininko pareigos teko V. Kleizai. Į revizijos komisiją: Kęst. Keblys, A. Liūlevičius ir Vyt. Valaitis. Informacijos skyrių tvarkyti ir "Gaudeamus" redaguoti sutiko D. Karaliūtė iš Los Andeles ,o užsienio skyriui sutiko vadovauti Alg. Vedeckas iš New Yorko.

PASKUTINIS POSĖDIS IR... SUDIE!..

Bėga laikas, ir jau paskutinis mūsų posėdis — iškilmingas suvažiavimo uždarymas. Į garbės prezidiumą buvo pakviesti: kun. V. Dabušis, At-kų Federacijos generalinis sekretorius, dr. A. Damušis, prof. I. Malėnas, MAS pirmininkas V. Palūnas, Vyt. Kamantas, A. Minkūnas ir naujasis S.A.S. C. V. pirmininkas Vacl. Kleiza. Visi svečiai linkėjo mums sėkmės ir ryžto visiems mūsų darbams. Per šį iškilmingą posėdį trys nariai — E. Šikšniūtė, K. Alminas ir Vyt. Valaitis — davė at-kų pasižadėjimą.

Posėdis uždarė oficialiai mūsų suvažiavimą ir stovyklą. Pasižymėję stovyklos dalyviai gavo dovanų, o pasižymėti buvo kur. Iš literatūros "egzaminų" pirmas prasiveržė K. Jakutis. Religinio žinojimo konkurse pirmoji vieta teko R. Jonauskaitei, o antroji B. Miniotaitei.

Greit bėgo laikas. Nors darbo ir daug buvo, bet nepasijutome kai graudingai reikėjo atsisveikinti su draugais ir draugėmis, su stovyklos patalpomis, su romantišku ežeru ir dviem stovyklą besaugančiais šunimis. Pasakėm visiem sudie!.. ir iki kitos vasaros, kai vėl visi keliai mus ves į at-kų stovyklą.

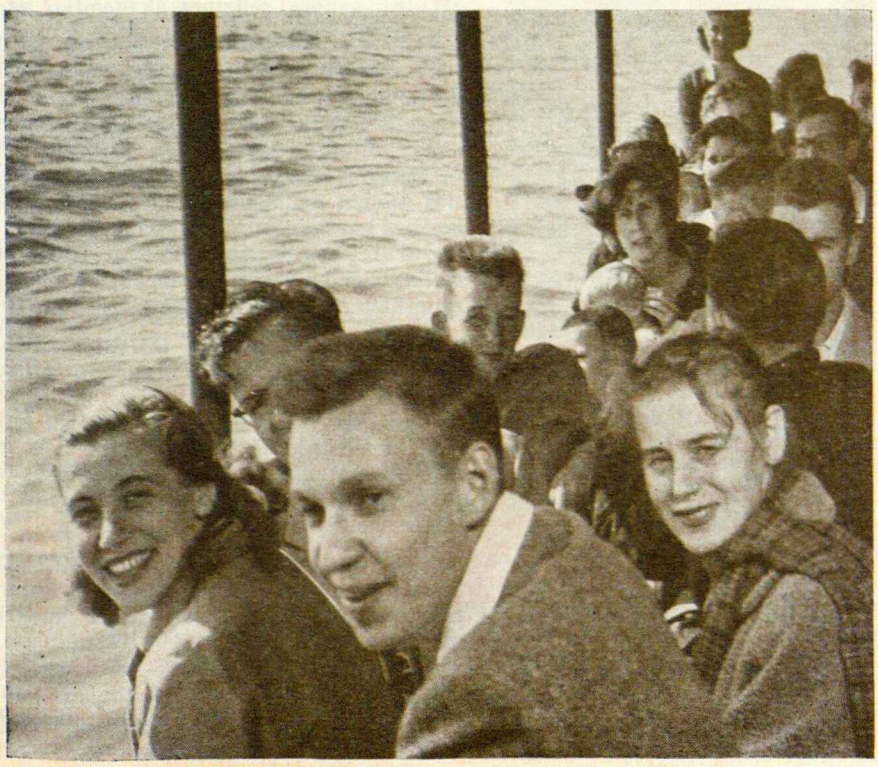

Studentai at-kai ekskursijos metu Erie ežere.
Vyt. Valaičio nuotr.

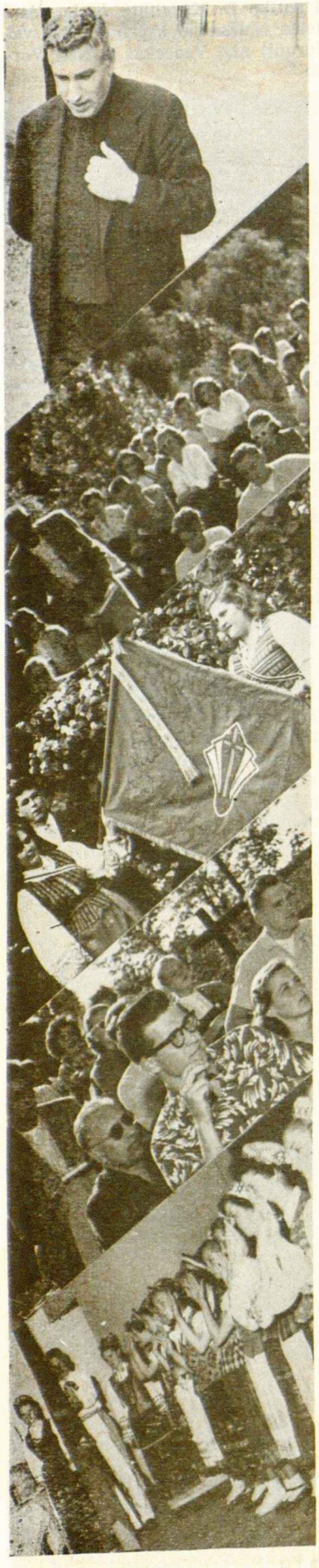

KAPELIONAS—RELIGINIO GYVENIMO UGDYTOJAS

Kunige kapelione, malonėkite neišsigąsti, nes šiais žodžiais neprašysime Jūsų aukų stovyklai ar kokiam trikampio suvažiavimui. Mūsų žodžiai nori tik Jums kukliai padėkoti už moksleivių, studentų ar sendraugių religinio gyvenimo ugdymą praėjusiais metais ir pasvarstyti klausimus, kurie atsistoja 1955—56 mokslo metų kelyje.

GILIAU PAŽINTI TIKĖJIMO MOKSLĄ

XXIII tarptautinis PAX ROMANA kongresas, gražiai praėjęs rugpiūčio 17—25 Anglijoje, Nottingham universitete, jauniesiems akademikams priminė ir religinio gyvenimo pareigą — "giliau pažinti tikėjimo mokslą, nes kaikurių teologinis ar aplamai religinis išsiprusinimas nepralenkia pradžios mokyklas baigusiųjų"... Šie žodžiai galingu aidu turėtų atsiliepti ir ateitininkuose, kuriuose religiškumas yra viena iš kolonų, palaikančių ideologijos rūmus.

Religiniam pažinimui sustiprinti reikia parinkti kelias konkrečias paskaitas. Praėjusioje studentų stovykloje bandėme nagrinėti ciklą — "Kristaus Bažnyčia". Ar nevertėtų iš to ciklo pasirinkti kokias 4 temas ir parodyti jauniesiems Kristaus Bažnyčios dieviškąją pradžią, santvarką, joje gyvenantį gyvąjį Kristų, dalantį tikintiesiems malones.

Šio numerio puslapiuose patiekėme sąrašą religinių — pasaulėžiūrinių veikalų. Jis vertas panagrinėti, papildyti, pritaikyti prie konkrečių vietos sąlygų ir jaunimą įpareigoti knygas perskaityti.

Religinį pažinimą lydi nuoširdus religinis gyvenimas. O ar neatėjo metas ir kai kuriems mūsų ateitininkams padaryti sąžinės sąskaitą ir save atvirai paklausti: "Kuo mano religinis gyvenimas skiriasi, nuo tų, kuriems religija yra šaltas, tolimas ar net priešingas dalykas? Gal aš be reikalo dangstausi ateitininko vardu ir veidmainiauju prieš save ir kitus?"...

Jeigu ateitininkas savo sąžinėje drąsiai ir garbingai atsako: "Viešpatie, pas ką mes eisime? Tu turi amžinojo gyvenimo žodžius" (Jon. 6,89), tuomet ir visas jo gyvenimas nušvinta kita šviesa — jis jos ieško ir trokšta vis daugiau pagauti.

ĮKVĖPTAS RAŠTAS NAUDINGAS MOKYTI

Tokios religinės šviesos ir gajumo daug teikia Dievo įkvėptas žodis — šv. Raštas, nes "kiekvienas Dievo įkvėptas Raštas yra naudingas mokyti, sudrausti, pataisyti, auklėti teisybėje" ((2 Tim. 3, 16).

Liturginis sąjūdis, vykstąs katalikų kraštuose, taipgi ryžosi grąžinti Dievo įkvėptam žodžiui deramą vietą ir pagarbą: jis viešai tikinčiųjų susirinkimuose skaitomas, nagrinėjamas ir gvildenamas. Ir ateitininkams reikia šv. Rašto parinktu posmeliu atidaryti susirinkimus, šventes, agapes, religines akademijas ar kitokias atsinaujinimo dienas.

KRIKŠČIONYBĖS MEILĖS DARBAI

Kuopų ar draugovių valdybose išsirenkame socialinių reikalų vedėjus. Patogus postas — darbo lyg ir nėra, o priklausai prie išrinktųjų...

Socialinių reikalų vedėjas turėtų suburti krikščioniškosios meilės darbų būrelius, kurie virstų kaitriais religinio gyvenimo židiniais. Mūsų lietuviškosios kolonijos, senelių namai, prieglaudos, varge atsidūrusios šeimos, net mūsų pačių kuopų nariai — šit mūsų socialinės veiklos laukas, kur gali sužėruoti krikščioniška širdis. Ir mūsų amžius laukia ano Paryžiaus jaunojo studento Fridriko Ozanamo, kuris pats vilko malkų glėbius vargstančioms šeimoms ir mažino jų vargą. Tokių šeimų ar asmenų yra ne vien Paryžiuje, bet ir aukso šalyje — Amerikoje.

IŠGANINGAS DARBAS PRISIMINTI MIRUSIUS

Ateina Vėlinės — mirusiųjų prisiminimo diena. Mūsų parapijos kapinėse gal ilsisi mūsų idėjos brolis, sesuo, pažįstamas, kurie laukia maldos. Stovyklose pagerbiame mūsų kovotojus partizanus, surengiame įspūdingus vakarus. Vėlinėse dera juos ir kitus žuvusius lietuvius prisiminti, kurie "krauju numazgojo visus kalnelius". Mišios už mirusius, procesija į kapines, pamokslėlis, žodis, gėlių puokštė, žvakutė — tai mūsų meilė ir atminimas mirusiųjų.

RELIGINIO ATSINAUJINIMO DIENOS

Adventas — pasirengimas Užgimimo šventėms. Jau susidarė graži religinė tradicija Advente rengti moksleivių, studentų ir sendraugių religinio atsinaujinimo dienas, paprastai dar rišamas su šviesiąja Nekalto Prasidėjimo šventė — gruodžio 8. Jos nuskaidrina ateitininkų širdis ir parengia tyliajai Betliejaus nakčiai, kai visi susimąstome prie prakartėlės. Joms pasirengti ir tinkamai pravesti reikia jau iš anksto planuoti ir viską pramatyti.

RUDENS IR KNYGŲ AUKSO LAPUOSE

J .GULBINAS

Molio plytelės ir moderniškos knygos

Aukso ruduo uždarė mus mokyklose, bibliotekose, skaityklose, posėdžių ir susirinkimų salėse. Tik retkarčiais ištrūkstame iš kambario ir pažvelgiame į rudenio gamtą, nutaškytą aukso varsomis. Po to vėl grįžtame į savo darbo kambarėlius ir jieškome aukso grūdelių knygų lapuose...

O koks įdomus ir įvairus tasai knygų pasaulis! Kokiais keliais ir formomis liejosi žmogiškoji išmintis, įrėžta molio plytelėse, papyruse, pergamente, spausdintame lakšte!

Antai **Asirijos ir Babilonijos** gyventojai rašto reikalams vartojo dantiraštį, išdegintą molio plytelėse. Iš tų laikų yra išlikusi garsioji Asurbanipalo biblioteka, statyta 626 m. prieš Kristų. Ji dabar saugojama British Museum Londone.

Egiptiečių raštai buvo rašomi netvirtame papyre, todėl nedaug jų ir teišliko. Tik šventyklose buvo saugomi religinio turinio raštai ir valstybiniai dokumentai.

Graikai patobulino raštą. Jie rašto reikalui vartojo odą, dažniausiai atvežtą ir išdirbtą Pergamono mieste, Mažojoj Azijoj. Nuo to ir rašymui vartojamoji oda pavadinta pergamentu. Pergamente surašytus raštus graikai stropiai saugojo, sutelkė juos vienon vieton ir taip sukūrė garsias bibliotekas išsaugojusias senovės žmonių išmintį.

Krikščionybės pradžioje buvo sudaromi krikščioniškųjų raštų rinkiniai, kurie vėliau išaugo į didžiules ir garsias bibliotekas. Pradėjus kurtis vienuolynams, imta planingiau rūpintis senovės raštų ir aplamai knygų globa. **Vienuolynai pasidarė mokslo židiniais,** kur buvo telkiamos knygos, saugojamos, nurašinėjamos. Vienuolynai išsaugojo ne tik krikščionių literatūrą, bet juose išliko ir senovės romėnų, graikų literatūros veikalai.

Jono Gutenbergo išrastoji knygų spausdinimo priemonė rašto pasaulyje atnešė didelę revoliuciją, pagreitino knygų spausdinimą, platinimą ir nuo to meto knyga pasidarė dažnas svečias kiekvieno namuose. Mūsų dienų spaudos technika knygą išpuošė gražiausia forma. o knygynai, skaityklos ir didžiulės bibliotekos nusėio žemę, leisdamos greitai, lengvai ir patogiai pasirinkti žmogiškosios išminties aukso grūdelių.

Valančius steigia bibliotekas Lietuvoje

Pirmosios **privatinės bibliotekos Lietuvoje** atsirado 15 amž. pabaigoje. Didikų vaikai, baigę mokslus užsieniuose, parsiveždavo namo studijų knygas, kurias saugodavo namų bibliotekėlėse. Vėliau Lietuvos valdovai, didikai, valstybės vyrai rūpinosi supirkti garsesnių knygų, rankraščių, kurias rinkdavo į bibliotekas. 1543 m. karalius **Žygimantas Augustas** pradėjo Vilniuje kurti biblioteką, turėjusią jau 4,000 tomų. Jas karalius atidavė besikuriančiai jėzuitų kolegijai, kurios buvo pagrindas Vilniaus akademijos bibliotekai.

Vysk. Merkelis Giedraitis, besirūpindamas Lietuvos katalikiškojo gyvenimo atgimimu ir žmonių švietimu, buvo sutelkęs daug knygų ir įvairių raštų. Mirdamas nemažai jų perleido Kražių jėzuitų kolegijai.

Vysk. Motiejus Valančius, lietuviškosios knygos erelis, pats jas rašęs, platinęs, saugojęs ir už spaudos laisvę taip energingai kovojęs, visoje Žemaičių vyskupijoje "įsakė visuose dekanatuose įsteigti vadinamąsias dekanalines bibliotekas... Vyskupijos raštinę jisai pavertė kaip ir kokiu knygu platinimo centru" (Vacl. Biržiška, Vysk. M. Valančiaus biografijos bruožai, 41).

Nepriklausomybės metu lietuviškosios knygos puoselėtoja ir saugotoja, šalia kitų, buvo Vytauto Didžiojo Universiteto Biblioteka Kaune, sutelkusi apie 300,000 tomų, jų tarpe labai retų ir vertingų knygų, rankraščių. naudingų studijoms ir mokslo darbams.

Lietuviškoji knyga, išėjusi tokį sunkų ir vargingą kelią, priespaudos valandose raminusi ir guodusi lietuvį, nešusi vilties žiburėlį ir padėjusi jauniesiems siekti šviesos ir tiesos, ir šiandieną yra "vieninteli mūsų puolimo ir gynimosi ginklas, dėl to reikia dėti visos pastangos, kad jis neiškristų iš rankų tiems, kurie tą ginklą iškėlę laiko ir neša", Jonas Aistis: **Gabija,** 545 psl.).

Jaunimo meilė lietuviškajai knygai

Knyga, saugojusi tiesos ir išminties grūdelius asirų ir babiloniečių molio plytelėse, iš medžio atplėštame egiptiečių papyruse, graikų susuktame pergamente, išpuošta ir grafiškai išdailinta moderniųjų spaustuvių, alsuoja didele žmonių meile ir pasiryžimu įrėžti savojo gyvenimo ir minčių pėdsakus ateinančioms kartoms. **Knygos yra didžiulis žmonijos palikimas,** visiems beveik veltui dalomas ir skirstomas. Dalį to palikimo ir mes gauname, kai atsidėję ir su meile knygas **skaitome.**

Skaityba. Prieš imant knygą į rankas, tenka pačiam išsiaiškinti šie klausimai: **kokias knygas skaityti, kodėl jas skaityti ir kaip skaityti.**

1. Skaitytinų knygų pasirinkimas ar atranka yra kertinis akmuo, remiąs mūsų mokslo ir lavinimosi rūmus. Čia dažnai mėgstama pakartoti senas posakis: "Neskaitykite knygų gerų, o tik pačias gerąsias". Knygynai ir bibliotekos užverstos knygomis. Jose nemažai yra ir pelų, iš kurių reikia išsirinkti tiktai pačias gerąsias, vertingąsias ir reikalingiausias knygas. Žmogaus amžius yra pertrumpas, kad galėtum be atodairos, apsvarstymo ir pasirinkimo skaityti knygas, kurios tik po ranka pakliūna .

Jeigu nepyksi, skaitytojau, Tavo **pasaulėžiūrinei** skaitybai drįsčiau pasiūlyti šiais metais perskaityti bent šias lietuviškas knygas:

Naujasis mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus Testamentas. Vertė Arkivysk. Juozas Skvireckas. Stuttgart 1947.

Popiežių enciklikos ir kalbos. Redagavo vysk. V. Brizgys. Lux leid. 1949.

Kun. Vyt. Bagdanavičius, **Žmonijos likimas šv. Jono Apreiškimo knygoje.** Chicaga 1953.

Prel. F. Bartkus — kan. P. Aleksa, **Dievas ir žmogus.** Roma 1953.

Dr. P. Gaidamavičius, **Milžinas, Didvyris, Šventasis.** Brooklynas 1955.

Kun. dr. Jonas Gutauskas, **Vaiko Dievas ir religija.** Toronto, 1953.

A. Maceina, **Jobo drama.** Ventos leid. 1950.

A. Maceina, **Saulės giesmė.** Brooklynas 1954.

Giovanni Papini, **Popiežiaus Celestino VI laiškai žmonėms.** Vertė dr. P. Mačiulis. Chicaga 1953.

Kun. Vyt. Pikturna, **Amžinoji auka.** Mišios, jų esmė, vaisiai, maldos ir apeigos. Brooklynas 1955.

Prof. St. Šalkauskis, **Ateitininkų ideologija.** Putnam, Conn. 1954.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ MUZIEJAUS BIBLIOTEKA

STUDENTŲ ATEITININKŲ SĄJUNGOS VISUOTINIS SUVAŽIAVIMAS,

įvykęs 1955 m. rugsėjo mėn. 10—11 d.d. Camp Christopher, Bath, Ohio, priėmė šias

REZOLIUCIJAS

1) Kiekvienas studentas ateitininkas yra įpareigojamas giliai susipažinti su Katalikų Bažnyčios mokslu ir jį pritaikyti savo asmeniniame gyvenime. Šio tikslo besiekiant, ateitininkai yra raginami uoliai atlikinėti religinę praktiką, studijuoti Šv. Raštą ir tapti išsamiai apsiskaičiusiais ir susipratusiais katalikais inteligentais.

2) Savo santykiuose su kitais asmenimis kiekvienas studentas ateitininkas turi nepamiršti savo, kaip Katalikų Bažnyčios apaštalo, pareigų.

3) Katalikų Akcijos darbe studentai ateitininkai yra ne pasyvūs stebėtojai, bet uolūs darbų vykdytojai ir vadovai.

4) Studentai ateitininkai, suprasdami lietuvybės išlaikymo svarbą ypatingai šiuo metu, visais galimais būdais stengiasi sulaikyti nutautėjimo bangą.

5) Šeimą laikydami pagrindine lietuvybės išlaikymo ląstele, studentai ateitininkai stengiasi kurti lietuviškas šeimas.

6) Turėdami tautiškumo išlaikymo reikalą prieš akis, studentai ateitininkai aktyviai dirba moksleivių tarpe, jiems padėdami ir juos globodami.

7) Siekdami pilnutinių asmenybių išugdymo, studentai domisi ne vien tik savo pasirinkta studijų šaka, bet taip pat nepraleidžia progų nuodugniau susipažinti ir su įvairiais kitais mokslo, meno ir literatūros klausimais.

8) Susipažinę su studentų ateitininkų per 45 metus nuveiktais darbais visuomeninėje srityje tiek Lietuvos atstatymo darbe, tiek jos nepriklausomo gyvenimo metu, tiek sunkiomis okupacijos dienomis ir tremtyje, suvažiavimo dalyviai tą darbą teigiamai įvertina ir laiko jį sektinu pavyzdžiu šių dienų jaunimui.

9) Pagal ateitininkų ideologijos visuomeniškumo principą studentai ateitininkai savo visuomeninę veiklą grindžia laisvės, lygybės, solidarumo ir meilės principais, skatindami kūrybinę savo narių iniciatyvą, pajungtą organizacinei kūrybai, kuri turėtų reikštis aktyviu dalyvavimu jaunimo organizacijose, taip pat lietuviško visuomeninio gyvenimo stebėjimu ir juo domėjimusi.

10) Studentai ateitininkai, besirinkdami dirvą savo visuomeninei veiklai, pirmon eilėn stato Lietuvos laisvinimo reikalą.

11) Šis suvažiavimas laiko bendrinę Lietuvių Studentų Sąjungą mums artimiausia visuomeninio brandinimosi ir darbo dirba, todėl kiekvienas ateitininkas yra įpareigojamas prisidėti savo įnašu, įeinant į L.S. Sąjungą kaip lietuviui studentui — individui ir ten reikštis pagal ateitininkiško visuomeniškumo principą.

Fulton J. Sheen, **Sūnus palaidūnas.** Vertė kun. J. A. Karalius. Chicaga 1952.

Nello Vian, **Šv. Antanas Paduvietis.** Išvertė Ant. Vaičiulaitis. Kennebunkport, Me. 1950.

Lituanistinio — tautinio brendimo skaitybai naudingos šios knygos:

A. Bendorius, Lietuva. Kraštas — gyventojai — kultūra. Sūduvos leid. 1952.

Vaclovas Biržiška, **Vyskupo Motiejaus Valančiaus biografijos bruožai.** AIDŲ leidinys. Brooklynas 1952.

Vaclovas Čižiūnas, **Tautinis auklėjimas šeimoje.** 1953.

Dr. Pr. Gaidamavičius, **Išblokštasis žmogus.** Benamio likimo perspektyvos. Ventos leidinys 1951.

Dr. P. Jonikas, **Gimtojo žodžio baruose.** Bendrinės kalbos patarimai ir paaiškinimai. Chicaga 1951.

Dr. P. Jonikas, **Lietuvių kalbos istorija.** Chicaga 1952.

A. Šapokos redaguotoji **Lietuvos istorija.** Išleido PATRIA 1950.

A. Šapoka, **Vilnius lietuvių senovėje.**

Čia suminėtos knygos — tai kiekvieno namų vaistinėlė , kuri gydo pasaulėžiūros, tautinio auklėjimo ar bendrojo išsilavinimo žaizdas ir atneša tiek daug gaivios sveikatos.

2. Skaitymo tikslas. Tuščias smalsumas, pasipūtimas, laiko "užmušimas", kitokie mandrūs akstinai nėra pakankami skaitybos tikslai. Čia praverčia atsiminti šv. **Bernardo** posakis: "Yra tokių, kurie nori žinoti patys vieni; tai tuštybė. Yra tokių, kurie nori žinojimo, kad jį parduotų; tai gėdingumas. Yra tokių, kurie nori žinoti, kad statytų; tai išmintis."

Iš knygų iščiulpta išmintis turi **statyti** mūsų žinojimo, išminties, pažinimo, dvasinių vertybių rūmus. Juk ir bitės nelanko tokių žiedų, kurios joms nepadeda statyti medaus korių!

3. Skaitymo būdas. Galime sutikti tokių knygų skaitytojų, kurie panašėja į karvutes, įbridusias į žalio dobilo laukus: griebia dideliais kąsniais, daug sumina, sutrypia, nuskabinėja tik viršūnes, o kitką palieka...

Prof. St. Šalkauskis, kalbėdamas apie **metodišką** knygų skaitymą, jaunuosius visada kviesdavo skaityti knygas su **pieštuku rankose,** kuris pažymi įdomesnes knygos vietas ir po to jas užrašo **ištraukų lapeliuose.**

Ištraukų lapeliai paskum labai praverčia referatus, paskaitas, straipsnius rašant. Tai perskaitytų knygų medus, koriai, tavo paties darbu, pasiryžimu ir meile surinkti į jaunos širdies avilį. Tokia skaityba tikrai padeda statyti jaunatvės rūmus, kurių langai yra šviesūs, erdvūs ir gerai praleidžia tiesos spindulius.

Apie **grožinę lietuvių literatūrą ir jos skaitybą** pasikalbėsime kitą kartą. Gerai?

DARBAI ŽMONĖS

NUO AUŠROS IKI SAULĖLYDŽIO

PREL. M. KRUPAVIČIAUS 70 METŲ AMŽIAUS SUKAKTĮ MININT

...**"Priklausau prie paskutiniųjų dar gyvų pirmųjų ateitininkijos organizatorių. Ateitininkijai dirbau iš širdies visą savo gyvenimą. Gyvenu savo saulėlydį. Gal būti šie mano žodžiai ir paskutiniai"**, — rašė prel. M. Krupavičius ilgesniam laiške "Ateičiai", kai ji minėjo 40 metų sukaktį (1951).

Dabar minime jo paties 70 metų amžiaus slenkstį. Tačiau norime tikėti, kad ir po ketverių dar metų anie žodžiai nebus paskutiniai; turime vilti, kartodami jo linkėjimus ateitininkam, kad ir gerbiamam Jubiliatui dar leis "Aukščiausis pamatyti savo akimis Laisvąją Lietuvą", kuriai laisvinti aukoja tą savo saulėlydį.

Bet saulėlydžio nebūna be šviesios aušros ir kaitraus vidudienio. Kaip jie atrodė Sukaktuvininko išeitam gyvenimo kely?

Nemuno krantų bežemis

Gyvenimo aušrą prel. M. Krupavičius išvydo Nemuno krante, toje vietoje, kur upės sūkuriai plakasi apie Barbieros rėvą. Tai Barbieriškis, kaip prel. M. Krupavičius pats vadina tą savo gimtąjį lopšį; kiti skelbia jį esant Balbieriškiu. Savo gyvenimo kelią čia pradėjo 1885 metų spalio 1, vos į trečią dieną po Mykolinių: Mykolu buvo ir pakrikštytas. Vėliau pasirodė, kad tasai arkangelo kovotojo vardas jam pritiko labiau, negu būtų tikęs kuris kitas. Tiko jam gimti ir Nemuno krante, prie rėvų: kaip Nemunas, jis yra neatjungiamas nuo Lietuvos ir kaip rėvų sūkuriai kunkuliuoja jo visas gyvenimas, gyvenimas bežemio, kuris kitus aprūpino žeme. Ir čia tiko tai padaryti barbieriškiui, nes apie Balbieriškį ir netolimus Prienus žmonės sakydavo: "Geriau mane suprasi, kai mano kaily pabuvosi". M. Krupavičius iš pat jaunų metų buvo kailyje bežemio.

Jo tėvas dirbo dvaruose arba juos nuomojo, kad vėliau sūnus dalytų. Kai tėvas išvyko Amerikon ir ten žuvo, sūnus nusprendė savo gimtojo krašto laikytis "įsikandęs" — tariant jo paties žodžiais. Ir vis dėlto jis bus kartkartėmis nuo Lietuvos atplėšiamas, kaip ir nuo savo Barbieriškio.

1905 metų maištininkas

Anuo metu pro Veiverių mokytojų seminariją galima buvo greičiausiai "išeiti į žmones"; vadinasi, prasilavinti ir duoną sau užsidirbti. Veiveriai nebuvo ir per toli nuo Balbieriškio. M. Krupavičius mokytojų seminariją suskubo baigti dar 1905 metų pavasarį. Rudenį seminarija jau buvo ilgam laikui uždaryta. Mat, "tų laikų mokytojų seminarija, — pasakoja pats prel. M. Krupavičius, — buvo nuolatinių bruzdėjimų ir pasipriešinimų prieš vyresnybę židinys... Mūsų slaptam rately, kuriam ir aš priklausiau Veiveriuose, nuolatos skambėjo demokratiški obalsiai ir siekimai".

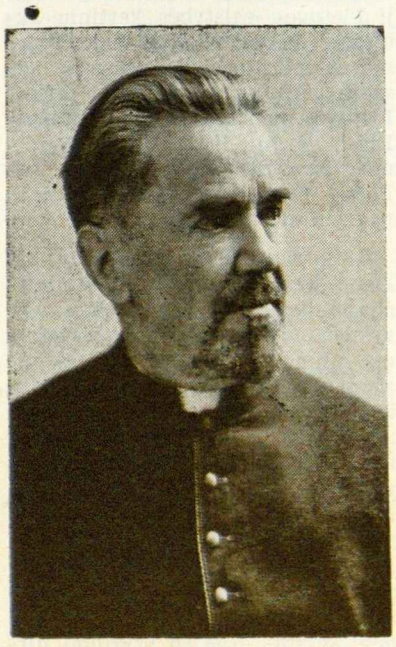

Prel. M. Krupavičius

Jau anuomet buvo siekiama Lietuvai laisvės ir demokratinės tvarkos. Už tuos siekimus pasisakė ir Vilniaus Didysis Seimas. Seminariją baigęs, M. Krupavičius aktyviai dalyvavo to seimo nutarimų vykdyme. Caro kalėjimų arba bėgties į Ameriką išvengė tik dėlto, kad dar spėjo išvykti į Mozūriją mokytojauti. Tam kartui reikėjo nešti galvą svetur, kad ji liktų ateičiai, nes dar daug kas jos vėliau tykos...

Gimsta Gr. Taučius

Pavojui praėjus, M. Krupavičiui pavyksta nusikelti Papilėn, Latvijos pasienin, kur taip pat imasi mokytojo darbo (1907). Čia jisai dar ir "artistu" pasidaro — vaidina kluonuose. Bet iš to "vaidybinio meno" jam paliko tiktai viena Gabriuko Taučiaus rolė: iš jos pasidarė savo slapyvardį, kurį užtinkame "Ateities" puslapiuose ir šiaip po daugeliu jo raštų. Kiek anksčiau jis pasirašydavo visaip, o rašinėti buvo pradėjęs nuo Veiverių seminarijos laikų (1905). Gr. Taučius (nuo 1907 m.) daugiausia rašinėjo katalikiškam "Šaltiniui", kuris buvo leidžiamas Seinuose. Pagaliau, ir jis buvo čia pat — jau kunigų seminarijos klierikas (1908), atsiliepęs Viešpaties šaukimui.

Nusivilk sutaną, litvomane!

Savo veiklumu ir lietuviškumu klierikas M. Krupavičius greitai krito į akį Seinų seminarijos inspektoriui Jalbržykovskiui, kuris vėliau buvo taip pat kandus lietuviams Vilniaus vyskupas. Jisai sulaikinėjo M. Krupavičiaus rašinius lietuviškiem laikraščiam, atiminėjo rankraščius, vertimus, barė, kad tas vasaros atostogomis dirbo tarp savų žmonių, pravardžiuojamų "litvomanų", kurie rūpinosi Lietuvą išjudinti ir prikelti. Mažai betrūko, kad klierikui M. Krupavičiui būtų buvusi nuvilkta sutana ir neleista į kunigus išeiti. Tačiau Seinų vysk. A. Karosas jį užtarė, ir klierikas M. Krupavičius 1913 m. atsidūrė vėl nesavoje žemėje — Petrapilyje, Dvasinėje Akademijoje. Kunigu buvo ten įšvęstas 1914 m. birželio 13, prieš pirmąjį Didįjį Karą.

Senesnė už savo vardą

Dar būdamas Seinuose M. Krupavičius įsijungė į ateitininkiją. "Nebuvau jos autorius nei sumanytojas, — pasakoja jis pats, — bet buvau vienas pirmųjų ateitininkijos organizatorių ir veikėjų. Į tas eiles kartu stojome — Pranas Dovydaitis, Vytautas Endziulaitis, Zigmas Starkus, Eliziejus ir Magdalena (Galdikienė) Draugeliai, Kazys Bizauskas, Juodišius, Pijus Grajauskas ir kiti"...

Kita proga apie at-kų pradžią prel. M. Krupavičius dar rašo: "Ateitininkija senesnė už savo vardą... Ateitininkijos kūrėjai jau rado ateitininkų bevardžių eiles. Jie tik davė jiems vardą, susistemino jų mintis ir idealus, pastatė aiškius tikslus ir uždavinius, surinko vienon šeimon ir išrikiavo... Šiandien dar visa gyvai akyse stovi — ir žmonės ir veiksmai. Degučiai su Draugelių namais, kur vyko pirmosios konferencijos".

Kai nuvyko į Petrapilį, ten rado "ateitininkų stiprią organizaciją. Jos nariai nesitenkino vietos kuopos darbu, bet išėjo toli už jos ribų — dalyvavo spaudoj, rašė knygas, vaikščiojo šviesti ir organizuoti lietuviškąją Petrapilio darbininkiją"... Kun. M. Krupavičius čia buvo tarp pirmųjų, užsidegęs socialinėm reformom.

Kandidatas į kartuves

Didysis karas buvo suvijęs į Rusiją daug lietuvių tremtinių ir moksleivių. Masės jų susitelkė Voroneže, kur M. Yčo gimnazija šaukėsi kapeliono. Juo buvo paskirtas kun. M. Krupavičius. Savo ugningom pamokom stipriai veikė ir patraukė mokinius, o savo įtaka, energingu būdu ir iškalba judino visą lietuviškąją visuomenę, kuri tada kunkuliuote kunkuliavo, kaip Barbieros rėva. Mat, caro sostui griuvus, per visą Rusiją nuvilnijo revoliucija. Jos verpete galima buvo lengvai prarasti galvą, jei kieno smegenyse nebuvo tvirtos minties siekti visiškos laisvės ir Lietuvai.

Ateitininkai, krikščionys demokratai, kuriems kun. M. Krupavičius jau vadovavo, ir apskritai nuoseklesni katalikai buvo tvirtai nusistatę už Lietuvos nepriklausomybę. Petrapilio lietuvių seime (1917) kun. M. Krupavičius savo griausmingu žodžiu atmušinėjo argumentus autonomistų, kuriem norėjosi palikti socialistinės Rusijos glėbyje. "Jei buvo pravesta rezoliucija su aiškiu pasisakymu dėl Lietuvos nepriklausomybės, tai krikščionių demokratų nuopelnas" — sako dabar prel. M. Krupavičius apie anuos laikus.

O laikai buvo šiurpūs. Jam esant Voroneže, 1918 m. pradžioje, paties jo mokiniai tykojo savo mokytojo galvos. Kapelionas kun. M. Krupavičius lietuvių bolševikų, dar vaikėzų (Butkaus, Bendoriaus, Griškelio), buvo nuteistas mirti. Paspruko tiktai laiku įspėtas ir vieno "teisėjo" (Butkų Juzės) jau sekamas. Palikdamas Voronežą stoties aikštėje matė 20 pakartų jaunuolių, kurie bolševizmui priešinosi. "Ir aš buvau rimtas kandidatas į tokį išaukštinimą" — pastebi dabar prel. M. Krupavičius.

Atleiskite jį: jis bolševikas

Grįžęs Lietuvon buvo pakviestas dirbti Valstybės Taryboje, kuri tik prieš pusmetį buvo paskelbusi Vasario 16 deklaraciją. Kun. M. Krupavičius važinėjo po Lietuvą, skelbdamas ir tai, kas visą laiką kniet ėjo jo širdyje: nepriklausomybę, teisingesnę socialinę santvarką, vargšo žmogaus aprūpinimą žeme, darbu. Po vienos jo kalbos Kauno darbininkam jis pasirodė savo žodžiais kai kam toks baisus, kaip bolševikas. Antanas Smetona, tada laikinasis Lietuvos prezidentas, įsakė kun. M. Krupavičių atleisti iš Tarybos įgaliotinio pareigų.

"Kumečių ministeris"

Kun. M. Krupavičius dabar buvo pačiam kaitriausiam savo gyvenimo vidudieny. Kaitrus jis buvo ir Lietuvai, kuri savo išrenkamais seimais statėsi demokratinius Nepriklausomos Lietuvos pamatus. Krikščioniškoji demokratija buvo kun. M. Krupavičiaus seniai siekiamas idealas ir jis dabar dėjo jį Lietuvos valstybės kertiniu akmeniu. Jo vadovaujamas krikščionių demokratų blokas, turėjęs persvarą pirmuose seimuose, priėmė Lietuvos konstituciją su įrašytu Dievo vardu (1922), Žemės Reformos įstatymą, įvedė Lietuvos valiutą (Litą), davė visą eilę kitų pagrindinių įstatymų.

Kaip žemės ūkio ministeriui, kai kieno pašaipiai vadintam "kumečių ministeriui", jam pačiam teko vykdyti jo pravestoji žemės reforma. Ji netiko ne tiktai sulenkėjusiems dvarininkams, vaipėsi ir kai kurie katalikai, kad ir ne dvarininkai, kam užkliudoma žmogaus nuosavybės teisė. Tačiau "visa buvo suderinta su katalikiška morale ir įstatymais" — atremia tą priekaištą prel. M. Krupavičius. Atrėmė jį ir viena dvarininkė, kuri buvo užėjusi pas ministerį "teisybės jieškoti" ir pamatė jo kabinete kryžių. "Kas su kryžiumi dirba, to darbai negali būti blogi" — pasakė ji išeidama iš kabineto.

Nenusimink, mes su tavim!

Nusiminti tikrai reikėjo ir teko, kai Lietuva buvo išlenkta iš demokratinio kelio, o iš konstitucijos dingo Dievo vardas. Kun. M. Krupavičiui vėl teko atsiplėšti nuo savosios žemės: Prancūzijoj jis kurį laiką gilino savo socialines studijas. Grįžęs Lietuvon dirbo pastoracijos darbą parapijose, profesoriavo Vilkaviškio kunigų seminarijoje. Niekada nepadėjęs plunksnos ,nors daugiau kalbėtojas, daug rašė straipsnių ir studijų; jo raštų užtinkame visuose katalikų laikraščiuose ir žurnaluose; kai kuriuos pats redagavo. Aktyviai reiškėsi ateitininkuose.

Taip jį užtiko bolševikmetis, kurio metu slapstėsi pačioje Lietuvoje, ir nacių okupacija. Pakėlęs žodį prieš vokiečių nacių žiaurumą, iš Lietuvos buvo ištremtas ir daugiau jos nebematė. Kurį laiką tegalėjo liūdnai žiūrėti į Nemuną prie Tilžės; juo plaukė vanduo nuo Balbieriškio...

Tilžėje kun. M. Krupavičius dar sulaukdavo iš Lietuvos paramos ir užuojautos, bet daugiausia iš naujakurių, ūkininkų, darbininkų. Vienam jų siuntinėlyje buvo raštelis: "Nenusimink, mes, kaip buvę, su Tavim!" Norime tikėti, kad ir dabar ne tiktai naujakuriai, kuriuos bolševikai vėl apiplėšė, bet visa kenčianti Lietuva yra su prel. M. Krupavičium, kuris ir savo gyvenimo saulėlydį jai aukoja.

"Visa darau Lietuvėlei"...

Tais žodžiais prel. M. Krupavičius aptaria savo darbą Vyriausiame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete (Vlike), kuriam jis vadovauja jau dešimti metai. Tiktai Lietuvos meilė ir karštas troškimas jai laisvės tegalėjo jį taip ilgai šiose pareigose išlaikyti. Tos pareigos yra didžiais rūpesčiais apipintos ir dar kartinamos įprastų emigracijoj nesutarimų. "Koks jisai baisus kunigas!" — prasiveržia tie žodžiai ir dabar, kaip jie buvo prasiveržę Petrapilio seimo metu iš tų, kuriem jo šauksmas vieningai stoti už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą nebuvo priimtinas. O tačiau "tą baisų kunigą", baisų karšta Lietuvėlės meile, popiežius pagerbė savo rūmų prelato titulu (1948). Dievo ir Tėvynės meilė viena kitą paremia.

Paremti Lietuvos laisvinimo darbui, o ypač išlaikyti tremtyje lietuvybei, prel. M. Krupavičius yra ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės uolus ramstytojas. Dar 1951 m. savo linkėjimuose ateitininkam rašė: "PLB — ir Lietuvai laisvinti ir lietuvybei palaikyti — viena svarbiausių priemonių... Svarbu, kad visi jon dėtųsi... Tai skubus darbas".

Skubūs mums visi darbai, susiję su Lietuvos laisvinimu ir lietuvybe, bet skuba ir laikas. Jis atnešė mums ir didžiai visada skubėjusio prel. M. Krupavičiaus gyvenimo saulėlydį. Mes prašome Viešpatį, kad ta jo gyvenimo žara dar ilgai negęstų, kad jis dar pamatytų savo akimis Laisvąją Lietuvą...

S. Sužiedėlis

SESUO M. ALOYZA—ONA ŠAULYTĖ

SESUO M. ALOYZA

Fot. Vyt. Maželio

Šių metų rugpiūčio 21 dieną buvo pašventinta Sesers M. Aloyzos rūpesčiu iškilusi paminklinė Marijos koplyčia Nek. Pr. Švč. M. Marijos Seserų sodyboje, Putnam, Conn.

Sesuo M. Aloyza — Ona Šaulytė gimė 1914 m. rugsėjo 15 dieną Maizeville, Penn. Iš tėvų paveldėjusi tėvynės meilę, vos 14 metų mergaitė 1929 m. ryžtasi pati viena perplaukti Atlantą. Kartais net gali atrodyti, jog Šaulio tėvynės meilė buvo stipresnė už dukters meilę, nes tik tada jis tesutiko išleisti savo dukterį į vienuolyną, kai šioji nusprendė vykti Lietuvon.

Marijampolėje įstojo į Nek. Pr. Švč. M. Marijos Seserų Kongregaciją. Ten pat eksternu baigė gimnaziją ir vėliau lankė V. D. Universitetą.

1936 metais rugpiūčio 18 dieną, tarpe kitų keturių seserų, Vyriausios Kongregacijos Vadovės — Uršulės Navickaitės palydėta, grįžta atgal į Jungtines Amerikos Valstybes. 1939 metais paskiriama pirmojo seserims priklausančio Villa Maria namo vyresniąja, o 1940 metais, Vyriausioji Vadovė, numatydama, kad santykiai tarp Lietuvos ir Amerikos gali būti ilgesnį laiką nutrūkę, oficialiu raštu paveda jai vadovauti visoms Amerikoje esančioms seserims. Vėliau, 1948 metais, Šventojo Sosto patvarkymu, Sesuo M. Aloyza paskiriama Amerikos ir Kanados skyrių Administratore neribotam laikui.

Visomis savo jaunatviškomis jėgomis ir nepalaužiamu pasitikėjimu Dievu ji metasi į darbą. Jos vadovybėje maža kongregacijos šakelė auga dvasia, skaičiumi ir darbais. Šiandien seserys veda kūdikių lopšelį, du vaikų darželius, senelių poilsio namus, spaustuvę, rekolekcijų namus moterims ir mergaitėms, mergaičių vasaros stovyklą ir moksleivių bendrabutį. Jos ištiestą pagalbos ranką ir motinišką širdį pajuto ne vienas lietuvis tremtinys. Kas suskaičiuos siuntinius ir afidevitus, kuriuos ji netik išsirūpino, bet ir sava ranka užpildė.

Dabar, kaip ir prieš daugelį metų, Sesuo M. Aloyza žvelgia į rytus. Jos planai ir mintys jau Lietuvoje. Ji ruošia seseris misijai į tėvų žemę. "Mums nereikia seserų, kurias, lyg mažus kūdikius, reiktų nuolat vedžiot už rankos, bet mums reikia seserų, kurios tvirtai stovėtų ant savo kojų. Mums reikia netik stiprios dvasios, bet ir darbui pajėgių žmonių. Mes turime viską mokėti, todėl negaišdamos semkimės žinių ir pramokime įvairių darbų, kol Dievas dar duoda tam laiko." **S.M.V.**

IŠ UNIVERSITETO Į GYVENIMĄ

SAS Delegacija Pax Romana Kongrese Nottinghame, Anglijoje: D. Škudzinskaitė-Ivaškienė ir J. Medušauskas.

• veržtis į savo profesijos viršūnes

• giliau pažinti tikėjimo mokslą

• įsijungti į katalikiškosios veiklos frontą.

Tokias mintis jauniesiems akademikams metė XXIII tarptautinis PAX ROMANA kongresas Anglijoje, Nottingham universitete, rugpiūčio 17—25. Šios uždegančios idėjos prasiveržė iš bendrosios temos, kongrese nagrinėtos — **'Iš universiteto į gyvenimą. Jaunojo akademiko problemos".**

Studentas, praleidęs kūrybiškiausius metus universitete, gauna į rankas diplomą, ir išeina į savarankišką gyvenimą. Čia jį pasitinka nauja profesinio darbo aplinka, atsiveria skirtingi religinio gyvenimo plotai, savan sūkurin traukia visuomeninė veikla, blaško naujos šeimos reikalai, o sąžinės konfliktai, išnirę profesiniame darbe ar asmens gyvenime, daužo jį į visas šalis.

Padėti jaunajam akademikui profesiniame darbe, išvesti jį iš pasaulėžiūrinių konfliktų ir susirasti deramą vietą katalikiškosios veiklos fronte ryžosi XXIII PAX ROMANA kongresas, suvadinęs apie 700 dalyvių iš 50 tautų.

Pop. Pijus XIII kongresą pasveikino specialia kalba, kurią spausdiname atskirai. Westminsterio kardinolas Griffin, uždarydamas kongresą, laikė pontifikalines mišias ir drąsiu žodžiu palydėjo kongreso dalyvius **"tobulintis savo profesiniame darbe ir veržtis į viršūnes, sustiprinti teologinį išsiprusinimą ir giliau įžvelgti tikėjimo mokslą, visuomeniniame gyvenime nebūti šaltais stebėtojais, o aktyviai įsijungti į katalikiškojo veikimo frontą, skirtą prikelti Kristų asmens ir visuomenės gyvenime".**

Kongrese išrinktas naujas Pax Romana pirm. **prof. William Pompe,** Utrechto (Olandija) universiteto teisės žinovas, mokslo veikalų autorius, pvz., Handbook of Netherlands Penal Law, The New Era and the Law, Liberation ir kt.

Studentų Ateitininkų Sąjungai kongrese atstovavo Dalia Škudzinskaitė-Ivaškienė ir Jonas Medušauskas.

• Aš trokštu, kad visas mano gyvenimas būtų artėjimas į tobulybę.

Giovanni Papini

NAUJI AUKSO KARDAI LIETUVAI

St. Barzdukas, Lietuvių Bendruomenės JAV pirmininkas.

1927 m. Amerikos Vyčiai Lietuvos kariuomenės vadui gen. Silvestrui Žukauskui padovanojo aukso kardą. Dovana iškilmingai buvo įteikta Kaune, Petro Vileišio aikštėje, Dainų šventės metu. "Daugelio tūkstančių minia tuomet nuščiuvo, giliai susikaupė iš pagarbos tiems, kurie už Lietuvos laisvę galvas padėjo" (**Dr. P. Mačiulis,** Kad laisvė išaušty: **Vytis,** nr. 8, 1955 m., psl. 7).

Pavergtoji Tėvynė šiandien laukia kitokių aukso kardų — **kieto darbo jos gyvybei išlaikyti.** Tokius kardus ir kala po pasaulį išsiblaškę lietuviai, čia dirbdami ramų kultūrinį darbą, čia didesniuose suvažiavimuose svarstydami tautinio, visuomeninio, religinio, akademinio gyvenimo klausimus. Šit jie.

DARBAS LIETUVIŲ TAUTOS GYVYBEI

JAV Lietuvių Bendruomenės Taryba, posėdžiavusi liepos 2—3 New Yorke, Tarybos prezidiuman išrinko Joną Šlepetį, vicepirm. dr. Joną Puziną ir sekr. dr. Mariją Gimbutienę. Valdybos pirmininku išrinktas Stasys Barzdukas, vicepirm. — Algirdas Nasvytis, sekr. — Kazys Augulis, ižd. — Julius Staniškis, narys liet. švietimui — Ignas Malėnas (Malinauskas), narys kultūros reikalams — Alfonsas Mikulskis, narys kultūrinei informacijai — Juozas Stempužis.

Stasys Barzdukas, Bendruomenės Valdybos pirm., Eltos bendradarbio paklaustas apie darbo nuotaikas ir sąlygas, atsakė:

"Sunkumus gerai pažįstu ir prie jų esu pripratęs. Tikiu bendruomenine idėja, kuriai dirbu. Rankų nuleisti neleidžia paties reikalo svarbumas ir amžiais parodytas mūsų tautos gyvastingumas. Nuoširdžiai kviečiu visus Amerikos lietuvius telktis į Bendruomenę ir savo sugebėjimu, darbu, pasiaukojimu arba nors kasmetiniu tautinio solidarumo įnašu remti jos siekimus. To reikalauja laisvos ir nepriklausomos Lietuvos ateitis, tai būtina lietuvių tautos gyvybei ir išlikimui".

Su tokia dvasia LB užverčia vieną organizacinio gyvenimo lapą ir išeina į didį, platų ir reikšmingą darbą. Sėkmingo darbo ir visų nuoširdaus bendradarbiavimo-

VYTIS NORI PRIVYTI JAUNUOSIUS

Amerikos Vyčiai, tikrieji aukso kardo dovanotojai Lietuvai, šiandien susirūpinę pačiais jaunaisiais, kurie toliau neštų lietuvybės ir katalikybės aukso kardą. Šiam ir kitiems klausimams gvildenti buvo skirtas 42-sis Vyčių Seimas, vykęs rugpiūčio 25—28, Newark, N. J.

Vyčių seimas, gražiai praleidęs programas, bendras visiems suvažiavimams, kaip tai susipažinimo vakarai, ekskursijos, koncertai, banketas ir kt., gražiom ceremonijom pagerbė **buvusį kongresman Ch. Kersten,** už nuopelnus Lietuvai, įteikdami jam specialų medalį. Ši apeiga kartu parodė ir Vyčių meilę Tėvynei, didį jų rūpestį ir pasiaukojimą Lietuvos laisvinimo reikalams.

Organizacija be prieauglio kurį laiką merdi, skursta, o paskum miršta. Ši pavojų iškėlė ir dabartinis vyčių seimas, karštai nagrinėjęs ir diskutavęs **jaunųjų vyčių organizavimą.** Priimta rezoliucija ieškoti apmokamo žmogaus, kuris tam darbui atsidėtų ir talkintų.

Ar pavyks Vyčiui privyti jaunuosius, ar organizacija atsinaujins šviežiu krauju ir dvasia, dabar anksti spėlioti. Manome, kad tai pareis ne vien nuo apmokamo ar samdomo asmens, bet ir nuo **gyvos dvasios ir meilės vyresniųjų narių, nuo jieškojimo naują kelių ir metodų, atveriančių organizacijai vartus į klestėjimą ir augimą.** Linkėtume, kad šis Vyčių seimas, taip gražiai praėjęs Newarke, atnestų organizacijai naują laikotarpį, paženklintą šviežumu, gajumu, naujų veiklos ir darbo metodų suradimu.

LIETUVA TĖVYNĖJE IR TREMTYJE

Rugpiūčio 1—7 Oberschondorfe, Bavarijoje, prabėgo Europos Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitė. Studijų pagrindinė tema — "Lietuva tėvynėje ir tremtyje". Studijų savaitę atidarė prof. dr. Z. Ivinskis, nušviesdamas jos pobūdį ir tikslus. Į suvažiavusius prabilo ir svečias iš JAV — dr. J. Kazickas. Visus pradžiugino žinia, kad JAV bičiuliai per dr. J. Kazicką yra atsiuntę stambią pinigų sumą studijų savaitės organizaciniams reikalams.

Kun. R. Krasausko (Roma) paskaita **"Lietuvių tautos istorinio likimo tragika"** ir K. J. Čeginsko (Strasburgas) **"Valstybinė lietuvių sąmonė"** žvelgė į tautos praeitį. Dr. J. Grinius (Strasburgas) kalbėjo apie **"Bolševikinės lietuviškosios literatūros idėjas",** o prof. kun. A. Liuima, S. J. (Roma, Gregorianumo popiežiškasis universitetas), paskaitoje **"Antireliginės propagandos kryptis Lietuvoje"** sklaidė ateistinio komunizmo naikinamąjį darbą Tėvynėje.

Tremties dabartį gvildeno M. Musteikio paskaita **"Tremtinių nutautėjimo pavojai",** kun. D. Kenstavičius — **"Tautinis pasiruošimas tėvynei".** Perskaityta prof. J. Brazaičio paskaita **"Mes gyvuojame ir veikiame tremtyje"** užbaigė akademinę studijų dalį.

Solistė J. Liustikaitė (Roma), vokiečių pianistas J. Reimer ir studijų dalyvių dainos, giedri nuotaika, jaunas pasiryžimas gaivino darbo valandas. Studijų savaitė baigta konferencija organizaciniams reikalams svarstyti.

Studijų savaitėje dalyvavo 75 bičiuliai bei kviesti svečiai iš Švedijos, Prancūzijos, Italijos ir Vokietijos. Jų tarpe — 17 profesorių bei daktarų, 13 kunigų, keliolika šeimų su pačiu jauniausiu prieaugliu.

IŠ PAX ROMANA VEIKLOS

• Pax Romana rajoninis sekretoriatas Mexikoj ir Karibų salose pravedė organizuotą protestą prieš Bažnyčios persekiojimą Argentinoje.

• Prancūzų ir vokiečių katalikų studentų federacijos suorganizavo studijų savaitę tema "Berlynas ir jo problemos".

• Stud. technologai Aachene, Vokietijoje II tarpt. kongrese gvildeno klausimą "Katalikas technologas ir materializmas".

SPORTAS

P. GANVYTAS

PLAUKIMO PASAULYJE

Šiais metais Clevelande pravestose Šiaurės Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynėse pirmą kartą pravestos plaukimo varžybos. Džiaugdamiesi, kad į šią sporto šaką dabar atkreiptas tinkamas dėmesys, šiuo norime supažindinti skaitytojus su ryškesniais laimėjimais plaukimo pasaulyje.

Nesuklysime pasakę, kad Amerika ir Japonija pirmauja vyrų plaukimo varžybose. Turime pripažinti, kad daugelis šalių yra išugdę gerų plaukikų, bet platitūdinėje plotmėje geriausius rezultatus atsiekė šios dvi valstybės. Moterų pasaulyje ši garbė turėtų atitekti Olandijos sportininkėms. Mums geriausiai žinomam krašte — Amerikoje — ryškiausią plaukikų koncentraciją rasime universitetuose, iš kurių ypatingais laimėjimais pasižymi Yale ir Ohio State aukštosios mokyklos. Čia suteiktas talentas dažnai neturi sau lygaus pasaulyje. Gi trenerių tarpe pirmaujančią vietą turime suteikti Yale universiteto komandos vadovui Bob Kiphut, kuris yra vadovavęs Amerikos olimpinėms plaukimo komandoms.

Kaip ir kiekvienoje šakoje taip ir plaukime siekiama įvairių rekordų: registruojami pasaulio rekordai eilei distancijų. Šitokiu būdu susidaro ryškus kiekybinio pobūdžio progreso siekimas, išugdąs ir kompeticinį elementą sportininkuose. Ir plaukimas turi savo magiškas ribas. Jei savo laiku lengvoje atletikoje itin didelis dėmesys buvo kreipiamas į mylios bėgimą ir magiška riba buvo skaitomos 4 minutės, tai plaukimo srityje šiuo metu egzistuojančios magiškos ribos būtų sekančios: 200 metrų plaukime 2 minučių riba vyrų varžybose ir moterų 400 metrų plaukimas per 5 minutes. Su įtemptu įdomumu laukiama progreso šiose varžybose.

1908 metais pirmą kartą oficialiai buvo užregistruotas 200 metrų pasaulinis rekordas. Tuo metu austras O. Scheff išplaukė tą distanciją per 2:31,6 min. Iki šiol šis rekordas buvo pagerintas 9 kartus ir šias eilutes rašant, geriausia pasekmė buvo pavykusi škotui Jack Wardrop, kuris lankydamas ir plaukdamas už Michigan universiteto komandą 220 yardų nuplaukė per 2:03,4 ir tuo pačiu 200 metrų atliko per 2:02,6 min. Taigi, liko tik 2,6 sek. iki magiškos ribos. Be minėto plaukiko daug vilčių šį rekordą pataisyti turi garsusis hawaietis Ford Konno. Nors jis ir mažo ūgio, tačiau jo plaukimas itin puikus; ir tą faktą pripažįsta visi pasaulio ekspertai. Garsūs jo pasirodymai 200 metrų, 400 yardų ir metrų bei 1500 metrų plaukime. Tai viena iš Amerikos plaukimo pažibų. Bet ar jam bus lemta peržengti magišką ribą, jau kitas klausimas. Vilčių tą laimėjimą atsiekti turi ir australas J. Hendricks.

1940 metų rugsėjo mėnesį 19 metų Ragnhild Hveger iš Danijos 400 metrų distanciją nuplaukė per 5:00,1 min. Visas pasaulis stebėjosi jos nepaprastu rekordu. Ir šios pasekmės kokybė ryški iš to, kad per visus po to sekusius 15 metų tik garsioji amerikietė Ann Curtis galėjo nuplaukti 400 metrų 6 sek. blogesniu laiku, o G. Andersen iš Danijos yra pasiekusi 5:06,5 min. Taigi rekordas stovi kaip uola ir bent šiuo metu atrodo nepajudinamas. Kad ši pasekmė atsiekta puikios plaukikės rodo ir toks faktas, kad Hveger savo laiku yra pasiekusi 41 pasaulinį rekordą, iš kurių 4 dar šiandien nepralenkti. O šios plaukikės, kuri neseniai pasitraukė iš aktyviųjų tarpo, didysis kuriozas glūdi tame, kad jai nepavyko laimėti nė vienų olimpinių varžybų.

Niekas nežino, kas pirmoji peržengs magišką 5 min. ribą, tačiau šiuo metu daugiausiai vilčių tam laimėjimui turi 14 metų Mary Kok iš Olandijos, kuri prieš metus dar visiškai nežinoma vandens sporto pasaulyje, šiandien tą distanciją jau yra nuplaukusi per 5:09,9 min.

Seniausiu plaukimo rekordu skaitytina olandės Wily de Ouden

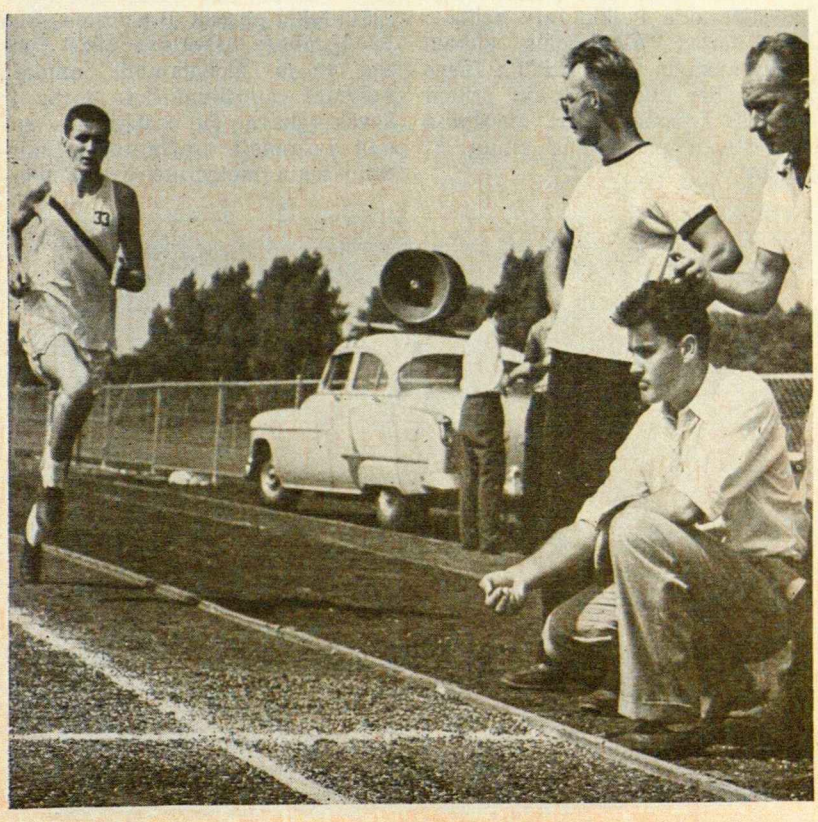

M. Vygantas bėga jaunių bėgimo varžybose Clevelande.

100 metrų pasekmė. 1936 metais ji tą distanciją nuplaukė per 64,6 sek. Ir dar šiandien tas rekordas nėra pakeistas geresniu. Tiesa, jau minėta garsioji amerikietė Ann Curtis 4x100 m estafetės varžybose 1948 metų olimpiniuose žaidimuose tą distanciją sukorė per 64,2 sek., bet oficialiu rekordu tos pasekmės negalima skaityti.

Vyrų grupėje trumpų distancijų rekordai priklauso iš Hawaijų salyno kilusiam Dick Cleveland, kuris — kaip ir Konno — lankė Ohio State universitetą. 100 yardų jis yra nuplaukęs per 49,2 sek., o jo 100 metrų pasaulinio rekordo pasekmė yra 54,8 sek. Būtų galima išvardinti daug gerų šių distancijų plaukikų, bet vietos stoka riboja mus. Paminėsime tik prieš dešimtmetį ypatingai išgarsėjusį Alan Ford, kuris pirmasis pasaulyje 100 yardų išplaukė žemiau 50 sek.

Plaukime nugara ryškiausi sportininkai būtų prancūzas G. Bozon, kuris šiuo metu yra pasaulinio rekordo savininkas — 1:02,1 min., už Ohio State universitetą plaukęs Yoshi Oyakawa, McKinley bei anglas Brockway. Buterfly 100 metrų pasaulinis rekordas priklauso Ohio State universiteto studentui A. Wiggins. Jo pasekmė 1:01,5. Nėra abejonės, kad ir šiose distancijose laikui bėgant bus peržengta vienos minutės riba. Kyla tad įdomūs klausimai: Kas ir kada?

Ilgų distancijų plaukikų tarpe negalime pamiršti australietės Lorraine Crapp, kuriai dabar 16 metų. 1 mylios plaukime geriausia pasaulinė pasekmė priklauso jaunai olandei De Nijs, kurios laikas 22:05,5 min. Visiškai neseniai ji pasiekė ir 880 yardų pasaulinį rekordą pasekme 10:58,1 min., tuo pagerindama australietės L. Crapp pasekmę 2,1 sek.

Įdomu pastebėti, kad Rusijos planinga ofensyva tikslu perimti sporto dominavimą pasaulyje neišjungia ir plaukimo. Iki šiol jų laimėjimai ribojosi Minashkin pasauliniu rekordu 100 metrų krūtine. Tačiau artimoj ateityj galima tikėtis intensyvesnio pasireiškimo ir plaukimo srityje. Vargu tačiau ar sekančiuos olimpiniuose žaidimuose Melbourne jie vaidins svarbią rolę plaukime; tą rolę rusai turės perleisti japonams ir amerikiečiams, kurių tarpusavio varžybos jau tapo tradiciniu reiškiniu.

S. Paulo moksleiviai at-kai su kun. J. Šeškevičium ir globėjais.
St. Maželio nuotr.

PLAČIAME PASAULYJE

BRAZILIJA

DĖDĖ JUOZAS IR ANŪKAI ŽYGIUOJA SU VĖLIAVA

Tarptautinis eucharistinis kongresas Brazilijoje, Rio de Janeiro mieste, sėkmingai praėjęs liepos 17—24, parodė katalikiškojo tikėjimo didybę, kurią nuženia gyvasis Kristus. Kongreso aidai gražiai atsiliepė ir Brazilijos moksleivių ateitininkų gretose, kurios dalyvavo kongrese ir ryžosi tą nuotaiką parodyti savoje jaunimo šventėje. Tą dieną moksleivių ateitininkų dvasią stiprino **eucharistinė puota, pasižadėjimas Kristui ir Lietuvai, džiugusis Sekminių vainikas.**

Rugpiūčio 8 rytą tautiniais drabužiais pasipuošę moksl. at-kai jau žygiuoja Vila Zelinos gatvėmis į bažnyčią. Jie renkasi į **eucharistinę puotą,** kuri minias tikinčiųjų stiprino ir didžiajame kongrese Rio de Janeiro. Kleb. kun. P. Ragažinskas, kuopos steigėjas, pašventina ateitininkiškos kovos simbolį — vėliavą. Apeigoms asistuoja prof. Stonis ir p. Antanaitienė. Netrukus jaunieji maldininkai užtraukia Pulkim ant kelių, o kun. Juozas Šeškevičius aukoja mišių auką ir visus gaivina Dievo žodžiu. Per mišias at-kai priima dangaus duoną, kuri linksmina jaunystę ir padeda ją kilnią išsaugoti.

Po pamaldų at-kai ir svečiai susirenka **agapės.** Čia žėri ta pati religinė dvasia ir nuotaika, kurią prof. Stonis padeda palaikyti jaunatvišku žodžiu, o Dėdė Juozas, apsuptas gausaus būrio ateitininkiškos širdies anūkų, kviečia visus susirinkti po pietų į salę, kur moksleiviai pasirinks savojo gyvenimo kelią. Agapėje dalyvavo apie 150 asmenų. Juos džiugino muzika ir tautiniai šokiai.

Popietiniame **iškilmingame susirinkime** už garbės stalo matosi kleb. kun. P. Ragažinskas, konsulas p. Polišaitis, motina Aloyza iš JAV, sesuo Julija, prof. Stonis, p. Antanaitienė, p. Vinkšnaitienė, p. Valeikienė ir ateitininkų tėvų atstovas, nešiojąs tą pačią ateitininkų tėvo pavardę — Pranas Dovydaitis.

Susirinkime 12 berniukų ir 13 mergaičių pasirenka savojo gyvenimo kelią, pasižada būti ateitininkais — **dirbti Kristui ir Lietuvai.** Jiems ženklelius prisega dr. Draugelis ir p. Vinkšnaitienė, pasveikina kleb. kun. P. Ragažinskas, dr. Draugelis, motina Aloyza ir moksl. vardu Irena Šimonytė, o Antanas Zabiela visiems gražiai padėkoja.

A. Gustaičio vaidinimas **Sekminių vainikas, šokiai, dainos, linksmavakaris** visus atgaivina ir parodo jaunųjų šventės dalyvių darbą ir atsidėjimą. Smagus poilsio metas baigtas Maironio "Lietuva brangi" ir vakarine malda.

Su tokia dvasia Brazilijoje, Sao Paolo mieste, iššygiavo Dėdė Juozas ir jo globojamieji anūkai, nešdami ateitininkiško darbo ir kovos vėliavą. Jų pasiryžimus remia vyresnieji gražia talka: tautinių šokių mokytojos p. Valeikie-

nė ir p. Vinkšnaitienė, muzikas p. Girdauskas, kleb. kun. P. Ragažinskas, Seselės Pranciškietės, p. Ivanauskas, moksleivių at-kų tėvai. Visiems nuoširdžiai dėkoja Dėdė Juozas, kuopos pirm. Vygaudas Navickas, sekr. Juozas Tijūnėlis ir visi visi anūkai, negalį užmiršti gražios savo šventės ir duotųjų pažadų — **mylėti Kristų, dirbti Lietuvai!**

Juozas Tijūnėlis

CLEVELANDAS

Linksmas savaitgalis Clevelande

Prieš prasidedant studentų ateitininkų stovyklai, Darbo Dienos savaitgalį ateitininkai rinkosi Clevelandan dviejų dienų sąskrydžiui. Sunku pasakyt ar buvo džiugu ar gailėjosi registruotojų, kai jos turėjo rimtai susijaudint pritrūksiančios nakvynių dešimtimis pasipylusiems dalyviams. O jų suplaukė virš šimto pajudinti Clevelando žemę.

Truputį apsiblaususius keliauninkus clevelandiečiai užkvietė kelionei laivu po ežerą. Visas šimtas sulipo ant denio, bet nors ir mažas buvo luotas, laikėsi tvirtai, garbingai ir visų nustebimui neskendo. Pavargusiųjų miegas buvo išblaškytas, kai laivo kapitonas per garsintuvus ėmė aiškinti kolumbiškos kelionės vaizdus (kolumbiškos, nes keletas, atrodo, jau nebesitikėjo kada nors stovėt vėl ant savo kojų). Niekas, žinoma nebenorėjo miego, kai mažutis laivas ėmė pūst visas dūdas, reikalaudamas, kad atsidarytų milžiniški geležiniai tiltai, ar kai šiaip labai ramaus ežero vanduo ėmė svaidyti keliaunininkus lyg ant užburtų supynių. Nežiūrint to, kelionė buvo linksma ir atmintina.

Vakare susirinko visi linksmavakariui, kuris buvo pradėtas rimtai prof. Ig. Malėno kalba apie gyvąją jaunystę. Toliau — linksmavakaris. Akordeono muzika į visų širdis pilstė linksmą nuotaiką ir netrūko ūpo šokt, dainuot ir džiaugtis.

Sekmadienio nuotaika kiek rimtesnė. Visi bendrai šventoj rimty eina šv. Komunijos ir išklauso kun. V. Dabušio pamokslo naujoj lietuvišku stilium statytoj Clevelando lietuvių parapijos bažnyčioj. Po piet muzikas Alf. Mikulskis pasakoja susirinkusiems apie lietuvio dainos meną; po to visi užtraukia dainą. Skamba visas lietuviškas daržėlis, kur giliai susimąstę rymo daktarai Basanavičius ir Kudirka ir trykšta vėsus fontanas.

Slovėnų salė tą vakarą matė didžiulį būrį lietuviško jaunimo ir Clevelando visuomenės svečių, susirinkusių pamatyti, išgirsti ir pasidžiaugti jaunaisiais meno mėgėjais ateitininkais. Visą programą dirigavo R. Kontrimas. Gražių savos kūrybos eilėraščių paskaitė G. Buračaitė ir V. Bogutaitė. Pasirodė trys pianistai: N. Bogutaitė, M. Motiekaitis ir D. Lapinskas; savo novelės ištrauką skaitė K. Keblys. Keletą spalvingų baleto dalykėlių išpildė M. ir G. Memėnaitės, solo dainavo A. Gaigalaitė ir Pr. Zaranka .Gražus ir linksmas buvo studentų trio (Pr. Zaranka, A. ir J. Polikaičiai), kurio dainų aidai dar ilgai neišdilo klausytojų širdyse ir dar ilgai skambėjo tai vieno tai kito lūpose.

Po šokių išsiskirstydami namo sąskrydžio dalyviai vieni liūdnai atsisveikino su naujais ir senais pažįstamais, kiti spaudė viens kitam rankas su pažadu pasimatyti Camp Christopher stovykloje.

E. K.

REGINĄ RAUCHAITĘ
ir
ALGIRDĄ DAPKŲ,
sukūrusius lietuvišką šeimą, nuoširdžiai sveikina

Chicagos Studentų Ateitininkų Draugovė

LAIŠKAI REDAKCIJAI

Prof. Juozas Eretas, Florastr. 44, Basel, Šveicarija: Dėkoju visiem, kurie man jau atsiuntė medžiagos rašomai Stasio Šalkauskio monografijai. Gaila tik, kad kiti baiminasi atsiliepti apie tokį didelį žmogų. Tegul meta šitą baimę ir tegul rašo paprastai, nuoširdžiai ir visai realistiškai. Jums ir skaitytojų šeimai siunčiu gražiausius linkėjimus.

Elona Marijošiūtė, Putnam, Conn.: Jau praleidom mokslo metų pradžią ir vėl profesoriai užkupetavo mus įvairiais darbais! O tempora... nos habebit humus... Netrukus parašysiu praėjusių stovyklų klausimais. Nekantriai laukiu spalio Ateities.

Sigitas Leimonas, So. Boston, Mass., Marianapolio stovykloje skaitė referatą apie moksleivių ydas. Jo kritiškos pastabos visiems patiko ir jis tą rašinį atsiuntė Ateičiai, primindamas: "Manau, kad šios mintys pravers Ateities jauniesiems skaitytojams, norintiems išvengti mūsų tarpan lendančių šio krašto ydų ir negerovių". Sigitėli, dėkui, Tavo rašinys tikrai geras.

CLEVELANDO MOKSLEIVIAI DIRBA

Šiais metais iš mūsų tarpo išėjo į studentes Nijolė Žydavičiūtė, sumani mergaičių būrelio pirmininkė. Ji yra ir darbšti audėjėlė, puikiai audžia juostas ir siuvinėja. Roma Staniškytė ir Asta Orintaitė taip pat jau studentės.

Išrinkome naują pirmininkę Violetą Žilionytę, 3 klasės mokinę. Tikimės, kad ji būrelį gražiai tvarkys. Mergaitės kas mėnesį susirenka ir dirba. Rašome referatus, nagrinėjam prof. Šalkauskio Ateitininkų ideologiją, mokomės rankdarbių, šokam ir dainuojam. Savo tarpe turime ir dvi šokėjas: Livija Kasperavičiūtė ir Teresėlė-Liepsnelė Stasaitė.

Pasiryžome kas pirmą mėnesio sekmadienį priimti šv. komuniją.

Būrelio globėja yra energinga ir visada su mumis linksma stud. Danutė Gelgaudaitė.

Ateitininkų stovykloje referatus skaitė Irmutė Stasaitė ir Jūra Gailiušytė.

I. Stasaitė

IŠ FED. VALDYBOS STALČIŲ

Ateitininkų Federacijos Valdyba savo posėdyje š. m. rugsėjo 21 d svarstė ir nutarė prašyti:

1. Sąjungų centrų valdybas savo veiklos planus, finansines apyskaitas bei sąmatas kas pusmetis atsiųsti Federacijos Valdybai, sąmatas ir veikimo planus už pirmąjį pusmetį iki vasario mėn 1 d., už antrąjį pusmetį iki spalio mėn. 1 d., gi finansines apyskaitas už praėjusį pirmąjį pusmetį iki liepos 1 d., už antrąjį pusmetį iki sausio 1 d.

3. Kristaus Karaliaus šventėje, spalio 30 d., visi ateitininkai aktyviai dalyvauja, o kur reikia imasi iniciatyvos organizuoti viešus minėjimus. Šių metų minėjimuose kelti minti, kad šiandien pervertinamas žmogaus autoritetas, o Dievas — Kristaus Karaliaus visagalybė paliekama užmarštyje.

4. Stovyklų vadovybes atsiųsti Federacijos Valdybai smulkias stovyklų finansines apyskaitas.

ATEITININKIŲ TARYBA

Federacijos Valdyba, vykdydama naujos Fed. Konstitucijos nuostatus, išrinko Ateitininkių Tarybą šios sudėties: M. Galdikienė, Elv. Ošlapienė, Br. Kulytė, Ir. Banaitytė ir ses. M. Augusta - Sereikytė. Ateitininkių Tarybos adresas 186 Hale Ave., Brooklyn 8, N. Y.

ALp(LKA)1786
1955, Nr.8

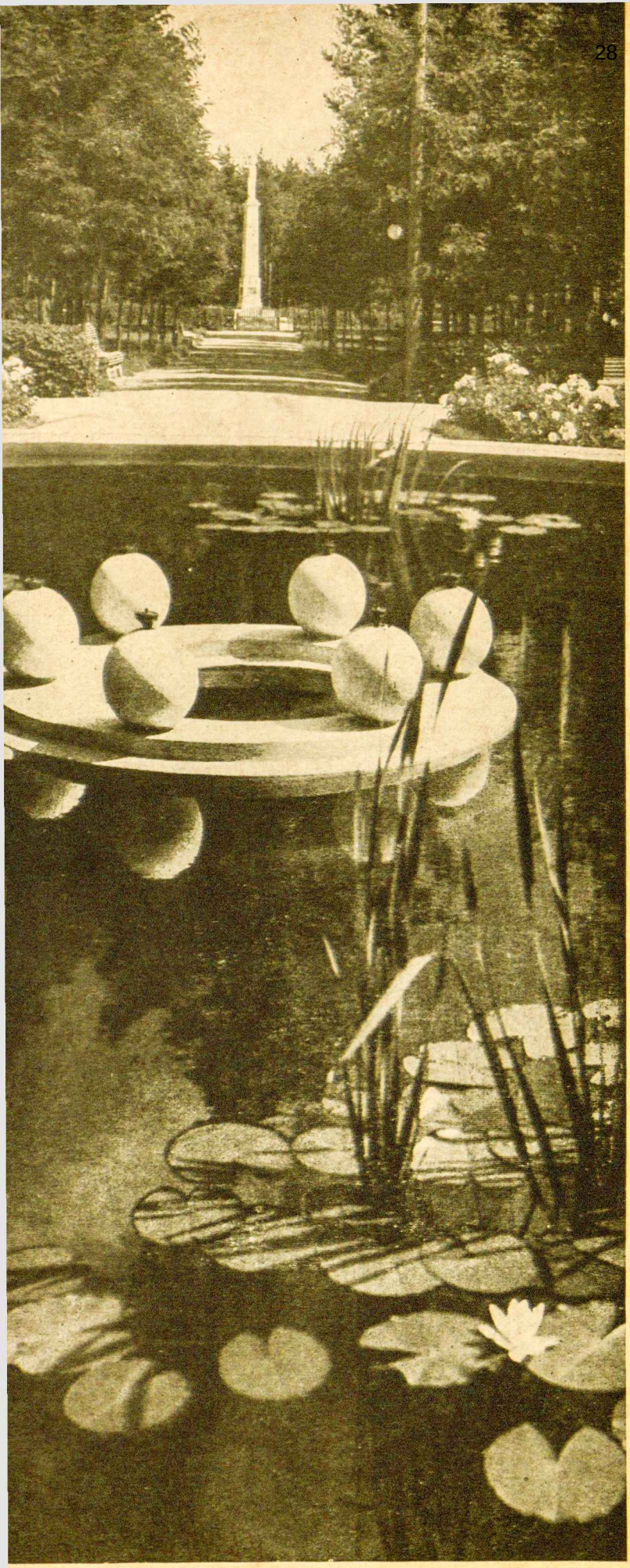

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

jau baigtas spausdinti ir šiomis dienomis bus galima jį gauti.

❖

Visi **Ateities** skaitytojai kviečiami albumą užsisakyti

ir savo draugui jį pasiūlyti

V. AUGUSTINO

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

LIETUVA

yra geriausia

KALĖDINĖ DOVANA

❖

Užsakymus siųsti:

ATEITIS,

916 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y.

KAINA 6 DOL.

<- ALYTAUS PARKAS
(Iš V. Augustino "Ateities" leidžiamo albumo Lietuva)

90.725.137